

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

"STEUA CALITĂȚII"

Categoria AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

20 mai, 2022

Nr. 19-20 (4393-4394)

Prețul 16 lei

Fondat: martie 1941

Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Cel dintâi lucru la care aspiră un curent nou, ce luptă împotriva tradiției, este de a-și crea o tradiție.

Lucian BLAGA (1895-1961), poet, jurnalist și filozof român

Acord liric

Nichita STĂNESCU

Ascultă-mi mâna, iarbă de armindenii

Ascultă-mi mâna, iarbă de armindenii,
cum te mângâie cald și drag pe pântec,
o, verde pur, țâșnit de pretutindenii,
din ziduri și din brazde și din cântec...

La noapte poate, în ultimul răsuflet,
cu luna coborâtă lin pe muguri,
cu pumn de-arginți ți-oi arunca în suflet.
Dar cel de-acum, te voi iubi de-a pururi.
Ascultă-mi mâna, iarbă de armindenii.

• Hora de Armindenii...

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE UNDE se trage la noi ziua de Armindenii?

Salut, dragă ORIZONT COGNITIV!

Deunăzi, pe 14 mai, am auzit-o pe bunica vorbind despre o străveche sărbătoare populară, numită Armindenii. Sărbătoarea, afirma bunica, cade pe 14 mai, stil nou, zi care coincide cu 1 mai, stil vechi. Pe parcursul istoriei, după cum am înțeles de la ea, tradiția populară a fost eclipsată de „Ziua Muncii și a Solidarității Internaționale a muncitorilor”. Aș dori, totuși, să află răspuns la întrebarea: DE UNDE și de pe când se trage la noi sărbătoarea de Armindenii? Ce semnificații are ea?

Vă rog să nu neglijați această temă. Poate noi, generația tânără, vom da un nou suflu tradițiilor strămoșești.

Loredana DAMIAN, elevă în clasa a IX-a

s. Bujor, r-nul Hâncești

Cândva, pe meleagurile noastre, într-adevăr, ziua de 1/14 mai se sărbătorea frumos, ca Armindenii, sărbătoare a primăverii și a întâmpinării verii, a celebrării pământului și animalelor. Se făceau sărbători câmpenești la oraș, iar la sat erau organizate și hore. În această zi, maturii beau vin cu frunze de pelin.

Regimul sovietic, însă, a mutilat tradiția. Armindenii a fost substituit cu „Ziua Muncii”, ca sărbătoare a luptei de clasă și a solidarității proletariatului. Mentalitatea a rămas, din păcate, marcată adânc.

Sărbătorii populare i se mai zice și Armindina, Armindin și Arminder. Numele sărbătorii este de origine slavă, pentru că pe 1 mai, stil vechi, sau 14 mai, stil nou, cade și ziua profetului Ieremia, numindu-se la slavi Ieremin deni („ziua lui Ieremia”). Această sărbătoare are/avea un echivalent tipologic la aproape toate popoarele europene, din Peninsula Iberică până în Polonia, în obiceiul numit Copacul de mai. Acesta era un stâlp

cu o roată în vârf, împodobit cu verdeață, flori și panglici, care se ridica în centrul localității, ca simbol al Soarelui și al Copacului lumii. În jurul lui se organizau petreceri și diverse jocuri, care aveau menirea să stimuleze fertilitatea pământului. Autoarea întrebării are dreptate: în unele localități de la noi, grație generațiilor mai în vârstă, această tradiție prinde a renăște. Sărbătoarea, ca și în trecut, este închinată îndeosebi vegetației și vitelor, dar și prosperității gospodarilor vrednici. Ziua se serbează și pentru învierea pământului, pentru ca acesta să dea roade bogate. În ajunul acestei zile, femeile nu lucrează nici în casă, nici pe câmp, ca furtunile și grindina să nu se abată asupra satului.

Armindenii i se spune și unei crengi verzi sau unui pom curățat de ramuri până aproape de vârf și împodobit cu flori și spice de grâu. Creanga este adusă din pădure cu o zi înainte, iar de 1/14 mai se pune în fața casei, unde se lasă până la seceriș. Din lemnul Armindenului se face focul

în cuptor când se coace întâia pâine din făina grâului nou. În ziua de Armindenii se împodobesc cu crengi verzi stâlpii porților și streșinile caselor, intrările în adăposturile vitelor și în alte acareturi ale gospodăriei, pentru ca oamenii și animalele domestice să fie ferite de duhurile rele.

La casele cu fete de măritat se pun puiți de mesteacăn în fața porții. Dimineata, oamenii se spală cu rouă, ca să fie sănătoși. Armindenii este și sărbătoarea boilor. În această zi nu se pune mâna pe coarnele boilor și nu se înjugă animalele, crezându-se că, altfel, vitele vor pieri, iar oamenii se vor îmbolnăvi.

La 1/14 mai este și Ziua Pelinului. Oamenii petrec la iarbă verde, cu miel fript și alte bucate alese, stropite din belșug cu vin în care se pun frunze de pelin, pentru înnoirea sângelui și sănătatea oamenilor. Considerat plantă magică, pelinul este purtat la pălărie, în sân, este pus în case, pe mese și în paturi, pentru alungarea duhurilor rele.

Sărbătoarea se ține și pentru păstrarea vinului vechi, ca vinul de anul trecut „să nu facă floare”. Oamenii nu muncesc de Armindenii, spunând că în această zi nici rândunelele nu-și lipesc cuibul. În ziua de Armindenii, femeile nu frământă pâine, că altfel se mucegiaiește, și merg la câmp și la pădure ca să caute ierburi de leac. Se spune că, dacă plouă în Ziua Pelinului, va mai plouă încă 40 de zile.

- Cât de frumoasă e această străveche sărbătoare populară! poate exclama oricine dintre cititorii noștri. Adevărat, dataina străbună e doldora de sărbători și obiceiuri carismatice. Să le cunoaștem și să le promovăm din generație în generație.

Ion ANTON

Din sumar:

pag. 5

IN MEMORIAM

Alexandru COSMESCU - 100

pag. 7

Intrarea în neuitare a „actorului fără rol...”

pag. 11

Mugurași: FĂRĂ PACE NU-I NICI SOARE...

pag. 14

WUNDERKIND prezintă câțiva copii-minune

Numerele 21-22 vor apărea la 3 iunie în ediție cu volum dublu (16 pagini).

CAFENEAUA

O POVESTE

Proiectul Educațional „Cafeneaua Literară”, lansat de elevii și profesorii de la Liceul Teoretic „Andrei Straistă” din or. Anenii Noi, își continuă desfășurarea. Recent, sala de ședințe a Consiliului Raional Anenii Noi a găzduit o nouă întrunire a Cafenelei.

„Istoria și povestea unui Rege al nostru ne trebuie inclusiv dintr-un orgoliu firesc de a ne ști la aceeași înălțime culturală cu celelalte popoare”, susține autoarea cărții.

DI Rodion MOROȘAN, șef DGET al raionului Anenii Noi, profesor de istorie, a apreciat curajul și tenacitatea Alionei Grati de a reconstitui, din arhive (ziare, reviste, postere, cărți poștale), din discuții cu

oamenii în vârstă din Basarabia, contemporani ai regelui, figura personalității lui Mihai I-i, care „a fost un rege pentru popor, nu pentru coroană”, un model de umanitate și patriotism pentru generațiile viitoare.

Liceenii din clasele a XII-a, pasionați de istorie, au descoperit, capitol cu capitol, momente memorabile din viața regelui Mihai. Ei ne-au invitat

Participanții la „Cafeneaua literară”

DI Eugeniu MARGINE, managerul instituției, și moderatoarele Natalia MORARI, director-adjunct pentru instruire, și Rodica GOTCA, ambele profesoare de limba și literatura română, i-au salutat pe participanți: istorici, filologi, profesori, elevi, bibliotecari, care au asistat la împletirea unui cronotop istoric și cultural - celebrarea, pe 10 mai, a Zilei Regelui și a Zilei Regalității, devenită din 10 mai 2021 Ziua Independenței Naționale a României. În acest context, gazdele i-au invitat pe cei prezenți la lansarea cărții „Regele Mihai

și Basarabia. O poveste uitată de neuitat”, semnată de Aliona GRATI, critic, istoric literar, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar, membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România, redactor-șef al revistei de studii culturale și literatură „Dialogica”. Evenimentul a fost organizat în colaborare cu partenerii fideli ai proiectului: Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Universitatea de Stat din Tiraspol, Uniunea Scriitorilor din Moldova, publicația „Dialogica”, Biblioteca Municipală „B. P. Has-

deu” din Chișinău, Biblioteca Publică Anenii Noi și Direcția Generală Educație, Cultură și Tineret Anenii Noi, Consiliul Raional Anenii Noi.

După o scurtă prezentare de către dna Ala CREȚU, profesoară de limba și literatura română, a proiectului *Cafeneaua literară*, moderatoarele au oferit cuvântul dnei Aliona Grati, care a considerat că era nevoie să dea niște explicații. Motivele scrierii acestei lucrări vin dintr-un amestec de sentimente: nedumerire, mirare, vinovăție și, nu în ultimul rând, dorința de a cunoaște adevărul istoric.

Cântece de odinioară...

DINCOLO DE ORE

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

Și se face, nu știu cum, geanta mai grea

Iar apoi, e mai. După un aprilie care ne-a ținut paltoanele pe aproape și care avea încă rândunelele departe de noi, vin niște dimineți cu iarba un pic mai mare decât iarba de ieri, niște zile cu petala de cireș ninsă toată și cu buburuzele ieșite de nu știu unde ca niște puncte roșii la capătul unei raze de soare ca la sfârșit de propoziție.

Acolo, la școală, copiii își uită scurtele pe spătarul scaunului, ca să vină într-o altă dimineață ușor tulburați de cuvintele mamei. Că scurta era încă bună de purtat, că a dat o mână de bani pe ea, că e scurta dăruită ție de ziua ta de naștere, că... Că uiți mereu. Ba scurta la școală, ba telefonul pe nu știu unde, ba adidașii la sala de sport.

O fi având el și aburul ăsta călduț ceva cu amețeala care te-nvăluie. O fi având. Și cu mersul tău pe cărările satului. Când simți o ne-trăită până acum desprindere de pământ și când începi să înțelegi și tu cum e să zbori. Dar zborul rămâne încă un vis. Când visul să zbori e pentru ca să poți pași pe pământ. Ca să poți pași.

Am intrat în mai cu buchete mari de lalele împrăștiate prin toate grădinile. Ca la o sărbătoare a noastră. Torțele purpurii ale primăverii. Probabil, și inimile ne sunt tot așa. Ca lalelele.

Prin grădini floarea de măr împrăștie arome de mere coapte. O picătură de toamnă dusă de vânt printre alte-nfloriri. Până la noi. În luna mai.

Și cireșii. Știu și cireșii că e mai. Mărgele verzi se ivesc dintre frunze. Și caută, și caută... Caută fata care trebuia să ajungă aici, în această palmă de rai. Iar până vine ea, tot dintre frunze, cerceii roșii ai primăverii o caută și o caută într-o oglindă în care îi are prinși de urechi.

Și se face, nu știu cum, geanta mai grea. Chiar dacă tot atâtea caiete i-ai pus dimineața. Și manualele își au lipite de palma ta stângă aproape toate paginile. Și creioanele... Și creioanele s-au scurtat parcă. Pentru că și în fața lor e aproape vacanță și pentru că în urma lor, într-un caiet de desen, au rămas niște pomi, niște case și chiar niște cireșe desenate de tine. Când încă era iarnă afară, dar tu, tu știai bine că în creionul tău verde e mereu primăvară.

Premianții unui concurs de pictură

În perioada martie-aprilie curent, s-a desfășurat Concursul Republican al tinerei generații „Ars adolescentina”, ediția a XXIII-a, etapa: „Artă Plastică” cu genericul „Primăvara copilăriei mele”.

Secvențe de la activitatea de premiere

Cu sprijinul Asociației Filantropice „Tighina” și al Institutului „Frații Golescu” pentru relațiile cu românii din străinătate, Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, etapa „Artă Plastică” din acest an s-a derulat cu brio. De data aceasta au participat peste 400 de copii din întreaga republică. Fiecare elev și-a prezentat CV-ul, o lucrare realizată pe foi de format A3 și o scurtă descriere a acesteia.

Din componența juriului au făcut parte: membrii Uniunii Artiștilor Plastici Victor Cobzac (președinte) și Tudor Botin, dar și Liuba Ciobanu, șefa filialei „Ovidius” a BM „B.P.Hasdeu”, Ana Ostășevschi-Ureche și Zina Izbaș, jurnalistă, inițiatore și organizatoare a concursului.

Pe Locul I s-au clasat 4 elevi, pe Locul II - 8 elevi, iar pe Locul III - 12 elevi, au fost apreciați cu mențiuni, 16 elevi. Pentru creații originale și reușite altor 40 de participanți le-au fost înmânate diplome și cărți din domeniul picturii.

Așadar, Locul I le-a revenit elevilor: Violeta Vozan (clasa a V-a, satul Coșnița, r-nul Dubăsari, profesor dna Irina Glușenco), Daniela Mămăligă (clasa a VIII-a, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, r-nul Hâncești), Lia Munteanu (Școala de Arte Plastice „Raisa

Cojocar”, or. Ungheni), Gabriela Stroici (clasa a XII-a, Școala de Arte Plastice „Nicolae Moisei”, or. Telenești, profesor dna Svetlana Căprian).

De Locul II s-au învrednicit elevii: Iustina Bîță (Gimnaziul Bobeica, r-nul Hâncești, profesor dl Vasile Munteanu), Dumitru Erofeev (clasa I-i, Școala de Arte „Valeriu Poleacov”, or. Chișinău, profesor Zinaida Ursu); Taisia Rusu, clasa a III-a, Studioul de Arte „Curcubeul”, or. Drochia, profesor dna Ludmila Tetco); Carolina Tofan, Școala de Arte Plastice „Raisa Cojocar”, or. Ungheni; Emilia Denisov (clasa a V-a, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Hâncești, profesor dna Maria Croitoru); Rada Gherb (clasa a V-a, Școala de Arte Plastice Coșnița, r-nul Dubăsari, profesor dna Elena Panuți); Andreea Sula (clasa a VI-a, Școala de Arte Plastice or. Ialoveni, profesor dna Nina Popescu) și Emilian Vlasă (clasa a II-a, Gimnaziul Bobeica, r-nul Hâncești).

Tuturor acestor tineri entuziaști ai artelor frumoase le dorim noi succese în domeniu.

Sergiu ȘTEFAN, profesor de educație plastică la Gimnaziul Bujor

r-nul Hâncești

LITERARĂ

UITATĂ DE NEUITAT

Scriitoarea Aliona GRATI oferind autografe

la o călătorie prin cartea „Regele Mihai și Basarabia. O poveste uitată de neuitat”. Fiecare dintre ei a vorbit despre un fragment care l-a fascinat, i-a provocat o revelație.

Gloria-Cristina KOHANIUK (cl. a XII-a „D”) le-a propus cititorilor să mediteze asupra cuvintelor Alionei Grati: „Trecutul nu are chip dacă nu îl privim”. În comunicarea sa, **Irina POPA** (cl. a XII-a „D”) a relatat despre „Regele bunicii noastre”, iar **Irina CHEMOV** (cl. a XII-a „D”), despre relația mamă-fiu în contextul regalității. **Alina CEAGLEI** (cl. a XII-a „A”) a polarizat atenția auditoriului cu detalii curioase

despre relația micului Mihai cu tatăl său, regele Carol al II-lea. În carte sunt prezentate vizitele regelui Mihai și ale familiei regale în Basarabia (la Chișinău, Bălți, Hotin), care transfigurau ținutul: „Chișinăul devenea... o cale regală din flori”. „Cu o primă incursiune la acest subiect a venit **Daniel ONOFREI** (cl. a XII-a „D”), fiind completat de colega sa, **Iana COBÎLAȘ**. **Anastasia LITOV-SCHIH**, **Casiana LAPICUS**, **Cătălina MODVALĂ**, **Alexandru STĂVILA ș.a.**, la fel, au venit cu opinii și informații prețioase. Atmosfera de sărbătoare a saloanelor acelor timpuri a fost redată de un

grup de dansatori din clasa a XII-a „D”. Tinerii le-au împărțit participanților mici surprize. Iar interpreții de muzică populară i-au desfătat cu un recital de cântece inedite.

„Regele Mihai a coborât, la început, din poveștile mele, pentru ca, mai apoi, să prindă chip și consistență în poveștile altora”, a mărturisit **Aliona Grati**. Cu o revocare a imaginii augustului rege au urcat în scenă **Natalia STRĂJESCU**, doctor conferențiar la Universitatea din Tiraspol, **Diana DEMENTIEVA**, doctor, cercetător științific la Universitatea de Stat din Moldova, **Rodica MORȘAN**, profesoară de istorie la Liceul „A. Straistă”.

„În această zi, a menționat **Rodica Gotca** la finele evenimentului, nu doar am anticipat serbarea Zilei Regelui, ci ne-am bucurat și de regăsirea regelui nostru de către acei care nu l-au știut și nu l-au mai omagiat până acum.”

În semn de apreciere, pictorii **Cristina BULGARU** și **Dorin POGREBAN** i-au dăruit Alionei Grati, portretul regelui Mihai și portretul autoarei.

Lica MOVILĂ

Foto de autor

Lumina spiritului

MAXIME ȘI CUGETĂRI de Octavian PALER

- Se pare că încă după vremea lui Caragiale cuvântul reacționar era compromis.
- Am observat că viața îți poate fi schimbată în câteva ore de către oameni care nici nu te cunosc.
- Despărțirile au ceva din melancolia asfințitului, o blândă strălucire care ascunde în ea avertismentul întunericului...
- Orice singurătate are momentele ei de orgoliu.
- Mă doare tot ce iubesc acum, pentru că presimt în orice frumusețe sfârșitul, dar poate că așa arată adevărata iubire. Bucură-te de acest dar vremelnic, strigă o voce în mine. Căci nu există decât daruri vremelnice.
- Pământul e singurul loc în care se poate crea Paradisul.

Lansări de carte

FII FERICIT, CITITORULE!

De curând, în incinta bibliotecii Colegiului „Vasile Lupu” din Orhei a avut loc lansarea romanului „Vă place ciocolata fierbinte?”, semnat de dna **Valeria Florea-Dascăl**, un spirit creativ, capabil de a transforma viața personală și a prietenilor săi într-o operă literară.

În cadrul seratei, ascultând mărturisirea autoarei, opiniile elevilor și ale profesorilor pe marginea noului volum, publicul prezent în sală s-a convins că un scriitor știe și poate sensibiliza cititorul prin puterea slovei ce răsară din propriul suflet și propria-i soartă. Eu însumi am înțeles că, vorba dnei Valeria Florea-Dascăl, „o carte bună poate fi panaceul în măsură să ne salveze nu doar de virusuri.”

Romanul are în prim-plan viața a două surori: **Cecilia**, fostă prezentatoare la televiziunea națională, autoare a câtorva cărți de proză, și **Florica Florescu**, o sărmană ființă ce a suferit de mai multe maladii și a trecut nenumărate cumpene existențiale. Autoarea noului volum scoate în evidență multiple teme de actualitate, printre care și cea a cumplitului Covid-19 și consecințele nefaste pe care le-a cauzat lumii întregi virusul îngrozitor, dar și tema dragostei dintâi, cea a destinului necruțător și imprevizibil, tema morții etc. Astfel, acest roman devine o lucrare literară ce merită a fi citită de adolescenți, mai ales că ilustrează experiențe de viață și învățături excepționale pentru tânăra generație.

Cecilia era o văduvă care se gândea deseori la soțul său, regretatul **Matei**, plecat din lumea celor vii în floarea vieții, unica alinare a ei fiind **Mateiaș** - fiul stabilit cu traiul în Viena.

Titlul devine un simbol, căci dragostea **Ceciliei** și a lui **Matei** a început cândva anume de la o ceșcuță de ciocolată fierbinte servită la ghereta care se numea: „Fursecuri”...

Căpătând caracteristici meditative datorită titlului interogativ, romanul le oferă cititorilor posibilitatea de a reflecta asupra vieții schimbătoare și trecătoare asemuită cu o lumă-

nare rămasă de la cununie ce arde până la capăt.

Noul roman este o proză prin care transpare însăși viața și activitatea unei persoane pe nume **Valeria Florea-Dascăl** și răsare curcubeul împlinirii unei sorți umane. În definitiv, parcă am auzi vocea lui **Matei** venind către noi din alte spații: „- Fii fericită, Curcubițo!” dar și expresia magistrală: „-Fii fericit, Cititorule!”

Ion LATU, elev
la Colegiul „Vasile Lupu”

or. Orhei

Expoziție de carte și pictură

Recent, la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” s-a desfășurat expoziția cu genericul „Lumina Învierii”. E vorba de îmbinarea unei expoziții de carte cu una de pictură realizată la tema: „Primăvara în străile de sărbătoare”. Doamnele **Tamara Maleru** și **Sabina Dodul** (secția referințe și informare bibliografică) au ales literatura respectivă. Vizitatorii au avut posibilitatea să răsfoiască volumul „Lumină lină” (alcătuitor - scriitorul **Ioan Mânăscuță**), volum ce cuprinde poezie religioasă semnată de **Cercel**, **Varlaam** și **Dosoftei** până la **Grigore Vieru**, **Iulian Filip**, **Leonida Iari**, **Traianus ș.a.**; culegerea de cântece creștine pentru copii și maturi „Domnul e lumină” (autor - preotul **Ioan Bujniță**), cartea „Hristos a înviat!” despre tradițiile populare (alcătuitor - **Silvia Ursache**) etc.

Elevii care frecventează atelierul de artă plastică „Paleta de aur” de la Centrul Republican pentru Copii și Tineret „Artico”, îndrumați de profesoara lor, dna **Svetlana Celma**, au prezentat lucrări inspirate din tradițiile pascale autentice caracteristice poporului nostru, dar și de peisajele vii ale plaiului, de minunatele flori specifice perioadei pascale.

Desenele copiilor pline de mesaj și culoare ne vorbesc despre dorința lor firească de pace, de liniște și frumusețe. Participanții - tinerii mânători ai creionului și penelului: **Irina Bacal**, **Nicoleta Prepelită**, **Sofia Fedorenco**, **Anastasia Pascal**, **Radu Zaharia**, **Andreea Ianga**, **Nicoleta Remeneac**, **Ecaterina Ieșcenco**, **Viorica Bejenari**, **Ecaterina Cojarova**, **Cristina Balan**, **Mariela Duda**, **Mihaela Ursu**, **Anastasia Stefan-ciuc**, **Mădălina Supostat**, **Alexandra Iușușina** ș.a. au meritat pe drept cuvinte de laudă și susținerea publicului ce admiră chemarea artistică care dintotdeauna a înnobilit omul.

Tamara PERETEATCU

O NOUĂ ÎNTÂMPILARE SE VA PREFACE ÎN CUVINTE

Dansând „Hora” lecturii

„Dacă ai aripi de carte, / Zbori mai sus, vezi mai departe”. Aceste cuvinte pline de talc, rostite de Vasile ROMANCIUC, au convins sute și mii de pici de pretutindeni, care vorbesc în limba poetului, să-i urmeze sfatul.

Asta fac și elevii din clasa a II-a „A” de la Gimnaziul „N. Costin” din capitală. În perioada sărbătorilor pascale, ei au venit împreună cu doamna învățătoare **Ana POPOV** la Biblioteca „Nicolae Titulescu”, unde au avut parte de o întâlnire de neuitat cu scriitorul lor preferat. **Aliona NOSATĂI**, șefa bibliotecii, zâna lor cea bună, care i-a adunat pe toți grămăjoară, i-a întâmpinat cu brațele deschise și multe surprize, ascunse printre ouăle colorate în coșulețul ei fermecat.

Copiii s-au pregătit de sărbătoare ca la carte. Au învățat pe de rost poeziile din „Toate întâmplările se prefac în cuvinte”, carte inclusă în programul de lectură „Chișinăul citește”, ajuns la cea de-a XIX-a ediție. În câteva ore, biblioteca s-a transformat într-un adevărat centru de creație, unde au răsunat cele mai îndrăgite poezii, cântece, întrebări și răspunsuri. Unde jocul și imaginația copiilor nu-și dădeau rând, unde creativitatea s-a revărsat ca un pârâiaș zglobiu în desenele lor, inspirate din poeziile lui Vasile Romanciuc. Picii au fost nemaipomeniți în spectacolul literar-artistic, realizat cu multă măiestrie. Micii artiști **Alina REVENCO**, **Cătălin TRICOLICI**, **Crina-Maria LUNGU**, **Darius**

TOFAN, **Amelia MÂNDREAN**, **Anastasia GĂRLEA**, **Sofia CECAN**, **Kataleya LUCA**, **Vlad ROȘCOVAN**, **Artiom PALANCICA** etc. I-au încântat pe scriitor prin expresivitatea vorbirii și talent actoricesc. Poeziile recitate: „Cartea”, „Fără soare nu crești mare”, „Bunica”, „Doi iezii”, „Inimioara mea vorbește”, „Traian” ș.a. au demonstrat că mesajele transmise de autor au ajuns la inimile cititorilor. Oaspetele a rămas înduioșat și de adresarea

© poezie pentru Vasile Romanciuc

caldă a dnei învățătoare Ana Popov, care i-a mulțumit pentru poezia frumoasă, înțeleaptă, plină de bunătate, o poezie ce merită să fie citită oriunde: acasă, împreună cu familia, la școală, la bibliotecă, pe scenă. Scriitorul a îndemnat copiii la lectură, exprimându-și speranța că emoțiile care l-au copleșit în această zi îl vor inspira la noi creații, iar fantastica întâmplare de la bibliotecă se va preface, neapărat, în cuvinte. La finele sărbătorii, picii l-au luat de mână pe Vasile Romanciuc și au încins împreună o Horă a lecturii, s-au bucurat de autografe din partea autorului, au făcut poze.

Lica MOVILĂ

În așteptarea autografelor

Ion DIORDIEV

MAI BINE SĂ ARE

Mama citește o scrisoare de la bădița Ion, din armată. Eu stau cocoțat pe genunchii bunicului.

- Oho! se bucură bunicul când află că bădița Ion e tanchist. Acasă a fost tractorist. Da' tu, Ștefanele, ce-ai vrea să fii în armată?

- Ca bădița Ion. Bunele, da' tancul e la fel ca tractorul?

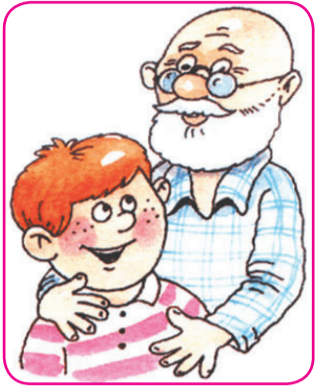
- Ba-i mai puternic și aleargă mai repede.

- De ce aleargă mai repede decât tractorul?

- Tractorul se mișcă încet, ca să are mai adânc pământul, iar tancul se mișcă mai iute, ca să-l ajunge pe dușman, dacă ar îndrăzni să ne fure pacea.

- Dacă e mai puternic și fuge mai repede, poate mai bine ar fi să are? zic eu.

Bunicul mă strânge la piept și nu spune nimic. Oare de ce tace?

Titus ȘTIRBU

GĂSEȘTE RIMA

Ca să-adoarmă-o
lăcrimioară,
Viespea-i cântă la...

Dacă stelele se-arată,
Noaptea va fi...

Cântă un băiat în drum.
Dar din ce?

Mi-i greu să spun.
Natalia zice: - Stai!
Vreau și eu să cânt din...

Glume

Mădălina i se laudă Anișoarei:

- În curând am să învăț să cânt la vioară.
- Păi, nu ai auz muzical! spune, mirată, Anișoara.
- La ce-mi trebuie auz? Am să învăț a cânta, nu a asculta.

* * *

- Cum ai putut să mănânci toate bomboanele fără să te gândești la sora ta?

- Ba m-am gândit tot timpul la ea. Nu cumva să vină până nu le termin...

* * *

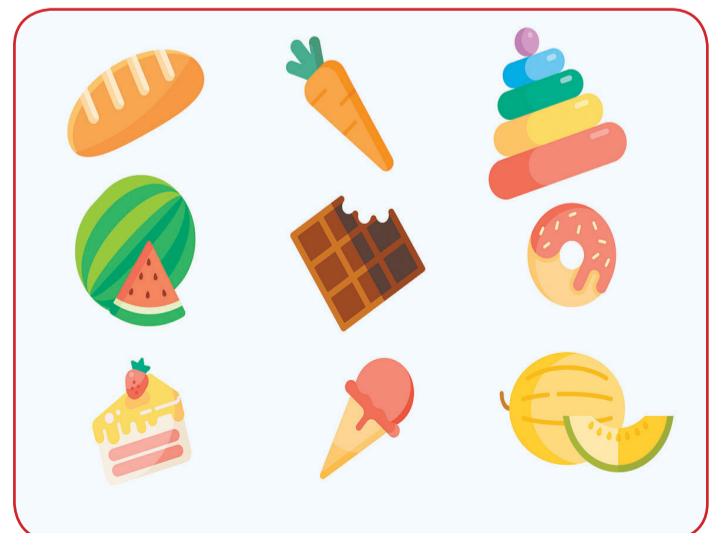
- În vacanță plec cu părinții la Veneția, i se laudă Marius lui Răzvan.

- Păi și vara trecută ai fost acolo.

- Da, însă atunci era numai apă în jur.

ȚEȘTI ÎȘTEȚ?

Unul din obiectele din imagine nu face parte din același grup. Găsește-l, trimite răspunsul la redacție și fii participant la concursul nostru!

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

IN MEMORIAM: Alexandru COSMESCU - 100

Alexandru Cosmescu s-a născut la 24 mai 1922 în comuna Vorniceni, județul Orhei. După absolvirea Liceului „B.P. Hasdeu” din Chișinău (1940), a urmat studiile la Facultatea de Medicină a Universității din Cluj-Sibiu. În 1945 a revenit la Chișinău, unde a lucrat felcer, ziarist, redactor la Editura de Stat a Moldovei, ziarele „Tinerimea Moldovei”, „Moldova Socialistă”, la revista „Nistru”, consultant la Uniunea Scriitorilor din Moldova.

În 1951, Alexandru Cosmescu a debutat editorial cu povestirea „În dealul viei”, urmată de romanul „Spre liman” (1954) și „Drumul diamantelor” (1961), cărțile „Crugul anilor” (1968) și „Măști și învățăcei” (1979). A editat cu-legerile de traduceri din literatura universală „Darurile magilor” (1969) și „Miraculoasele tărâmurii” (1982). A transpus în română ope-

re din Hans C. Andersen, Gogol, Cehov, O' Henry, Tolstoi, Turgheniev, Șolohov, Kuprin, Gorki, Paustovski, Erenburg ș.a. În 1989 a fost distins cu titlul onorific „Maestru Emerit în Arte”. Alexandru Cosmescu s-a stins din viață la 29 septembrie 1989 la Chișinău.

Hans Christian ANDERSEN

PRINȚESA ȘI BOBUL DE MAZĂRE

Traducere de Alexandru COSMESCU

A fost odată un prinț. Și, când îi veni vremea să se însoare, porni să-și caute el nevastă pe potrivă. Căci voia să-și ia numaidecât tot o prințesă de nevastă. Și nu una obișnuită, ci pe cea mai adevărată prințesă din câte sunt.

Toată lumea cutreieră, dar nicăieri nu-și putu afla mireasă pe plac. Prințese erau ele câtă frunză și iar-bă, dar toate aveau vreun cusur.

un cuvânt, se duse în iatac, aruncă din pat toate saltelele și pernele, puse pe scândurile goale un bob de mazăre, acoperi bobul cu douăzeci de saltele, mai clădind deasupra și douăzeci de perine din cele de puf, după care o culcă pe prințesă în pat și-o lăsă așa până dimineață.

– Ei, cum ai dormit, draguță? o întrebă ea dimineață.

Sursa: WordPress.com

Așa că se-ntoarse trist acasă: tare mai voia el să se-nsoare cu cea mai adevărată dintre prințese. Și n-o putea nicăieri găsi.

Și iată că, într-o seară, se dezlănțui o furtună cumplită. Scăpărau fulgere, bubuia tunetul, ploaia turna ca din găleată. Și, cum băntuia așa furtuna, se auzi deodată bătând cineva la poarta palatului.

Bătrânul rege se duse să deschidă. Și ce să vadă: la poartă stătea o prințesă, dar, Doamne, în ce hal mai era! Apa îi curgea șiroaie din păr și de pe rochie. De parcă era o paparudă, nu prințesă! Și totuși, copila susținea că e adevărată prințesă.

„Ei lasă că te-om vedea noi îndată ce prințesă ești!” își spuse în gând bătrâna regină. Fără să rostească

– Vai, tare rău! se văietă prințesa. Toată noaptea n-am putut închide ochii. Dumnezeu știe ce fel de așternut a mai fost și ăsta! Mi se părea că dorm pe pietre, și-s toată numai vânăta. În viața mea n-am mai pomenit asemenea așternut...

Astfel s-au încredințat cu toții că e într-adevăr cea mai adevărată dintre toate prințesele.

Dacă simțise ea bobul de mazăre prin douăzeci de saltele și douăzeci de perine, mai gingaș n-avea cine fi pe lume!

Și prințul se însură cu ea.

Iar bobul de mazăre îl trimiseseră la muzeu. Acolo o fi stând și acum, de nu l-o fi luat cineva.

Și asta nu-i poveste, ci adevăr-adevărat, așa să știți!

PRIMUL MEU CONSULTANT LITERAR

...S-a întâmplat să nu avem la universitate prima pereche și am decis să beneficiem de timpul liber. Cu bunii mei colegi Grigore Rusu și Timofei Blănaru, tustrei studenți la Universitate, jurnalism, am îndrăznit să venim la Uniunea Scriitorilor care, pe atunci, își avea sediul pe str. Kiev, 115, azi 31 August colț cu str. Pușkin, clădire ce găzduiește în prezent Muzeul Național de Arte.

Urcăm la etajul doi, unde se afla redacția revistei Nistru și cabinetele consultaților literari ai Uniunii Scriitorilor. Am sosit, însă, prea devreme, căci mai toate cabinetele sunt închise. Nu știam că activitatea celor de aici începea abia după ora 10-11. Un cabinet, totuși, are ușa deschisă vraise, reze-mată de perete, încât inscripția de pe ea nu poate fi citită. Când ajungem în dreptul ușii, un bărbat care trăgea de zor dintr-o lulea exotică ne întreabă:

– Voi pe cine căutați la ora asta?

– Am venit și noi la o consultație, poate ne citește cineva poeziile..., face, oarecum sfios, Grigore Rusu, care se și îmbujorează imediat la față ca o fată mare.

– Intrați, dacă doriți, la mine. Ceilalți vin mult mai târziu. Eu, însă, am de tradus urgent o proză de Tolstoi, de aceea vin la muncă dis-de-dimineață.

Întârm, curiosi, în cabinetul plin cu fum de țigară. Probabil, despre atare încăperi se zice că atarnă toporul în aer de prea mult fum.

– Fumați? se interesează bărbatul, al cărui nume așa și nu-l aflasem încă.

Eu și cu Grigore Rusu suntem fumători „profesioniști”. Timofei Blănaru, însă, este un „amator”, căci trage rar din țigară, deoarece îl dojenește rău de tot Claudia, soția sa, și ea studentă la biblioteconomie. Văzând consimțământul nostru, bărbatul trage sertarul mesei și scoate de acolo un pachet de țigări BT, din care ne îndeamnă să luăm câte o țigară: dacă e să fumăm, apoi să o facem tuspatur! – Îl păstrez special pentru oaspeți. Eu fumez pipă. Ține mai mult și-apoi și tutunul e mai aromat..., ne explică bărbatul, luând o boabă de tutun dintr-o pungă cu inscripția NEPTUN și ticsindu-și din nou luleaua.

Ne așezăm pe scaune în jurul mesei lui, întinzându-i, pe rând, cele 4-5 poezii cu care venisem fiecare „la consultație”. Le citește cu atenție, analizând și comentând fiecare grupaj de versuri. Nu-mi amintesc exact ce le-a spus colegilor mei. Însă, când ajunge la mine, zice că sunt influențat de GRIG. „Ce poet scandinav o mai fi și acesta?” gândesc eu în mintea mea, iar în glas încerc să mă îndreptătesc:

– Spre marea mea rușine, nu-l cunosc pe poetul Grig. N-am citit nici măcar vreo poezie semnată de el. Așa că...

– Păi, noi, la Uniune, îi zicem Grig lui Grigore Vieru! Se vede, pe ici-pe colo, că ești influențat de poezia lui. Iată, de pildă, versul „Numai lacrimile-ți miroso a pelin, mamă...” sau „Când va veni Toamna ta/ și-ți va ploua în suflet,/ să mă chemi pe mine/ să țin deasupra lui/ CERUL-/ umbrelă aurită cu stele/ Măca mea,/ care niciodată în viață/ n-ai purtat deasupra-ți/umbrele!// Acum ai un cer/pe care nimeni nu-l poate cuprinde”... Aceste rânduri, de altfel frumoase, îmi amintesc de motivele și atmosfera din poezia lui Grig, mai ales, din cartea lui recentă *Numele tău...*

Are dreptate acest bărbat. Citisem această plachetă de versuri încă în 1969, anul apariției ei. Și, evident, am rămas profund impresionat. Firește, lecturile întotdeauna își lasă amprenta asupra creației unui tânăr. Abia acum înțeleg bine, că trebuie să evit modelele, să promovez, dacă e posibil, propriul meu stil liric.

– Iată aici, deși respecti o formă fixă de poezie clasică, ești de-a-ntregul original și modern! exclamă bărbatul, oprindu-se la un rondel de-al meu, *De-a Zimbrul imaginar*, căci descoperisem acest gen de poezie la Alexandru Macedonski și am decis să-l practic, numai că reformat și modernizat un pic.

Iar apoi consultantul, primul meu consultant literar profesionist, continuă:

– De unde ești de baștină?

– Din Ghelăuza, de la Strășeni...

– Și eu sunt strășenean, de la Vorniceni...

Mă pierd în presupuneri: oare cine să fie acest scriitor? De prin părțile noastre e Aureliu Busuioc... Dar bărbatul acesta nu seamănă cu Busuioc, căci pe ultimul îl văzusem deja pe o fotografie. De întrebare îmi este rușine să-l întreb. Și mie, și colegilor mei. Abia când ieșim cu toții din cabinet, căci scriitorul s-a oferit să ne conducă la Petru Zadnipro, redactorul-șef al revistei *Nistru*, ușa se închide și putem citi inscripția de pe ea: Alexandru COSMESCU, consultant literar.

Și eu, ca și mulți alți scriitori din generația mea, cum ar fi, bunăoară, Claudiu Partole sau Ion Cuzuioc, Leonida Lari sau Silvia Celac, Nicolae Rusu sau Valeriu Matei, ne amintim cu recunoștință de acest îndrumător literar, care avea o vastă cultură și o mare dragoste pentru progresul literelor frumoase. El însuși a scris puțin, pentru că a avut grijă ca alții să scrie mult și cât mai bine. Voi conștientiza acest lucru ceva mai târziu, când voi ajunge să lucrez ca secretar general de redacție la săptămânalul Uniunii Scriitorilor *Literatura și Arta*, în care Alexandru Cosmescu a publicat câteva materiale din cartea la care lucra pe atunci: *Măști și învățăcei*. Chiar cu riscul de a părea lipsit de modestie, vă voi mărturisi că maestrul Cosmescu, citindu-mi un grupaj de poezii în *Literatura și Arta*, își va aminti de consultația literară pe care mi-o oferise cândva și va constata progresul meu evident „de la o poezie sentimentală simplistă spre una meditativă și complexă”, cuvintele între ghilimele, evident, îi aparțin. Tot de la Alexandru Cosmescu voi lua o lecție despre simpatii și antipatii literare, despre sinceritate și duplicitate în aprecieri, despre fenomenul măștilor în societate.

– Dacă nu ne-am pune măști, am fi noi înșine, adică sinceri și incapabili să mințim. Însă cine știe ce poate aduce sinceritatea nudă? Uneori minciuna ajută. Fără măști, ne etalăm gândirea ca pe o marfă pe tarabă și prietenii vor fi surprinși să afle ce gândim despre ei în realitate. Dacă gândirea n-ar fi ascunsă de minte, în loc de prieteni am avea dușmani, îmi va zice maestrul.

Și eu, ca învățăcel, voi înțelege că omul este un imobil cu două picioare, cu viața locuind în camera cu chirie a sinelui. El își lasă carapacea singurătății acasă, ca un melc fără cochilie expus violenței unei tălpi a realității, devenind vulnerabil în fața gurii imense și lacome a societății. Dacă gândirea nu ar fi acoperită de vâlul opac al cuvintelor, atunci fiecare ar intra ca un hoț în apartamentul interior al celorlalți, distrugând mobila ce constă din emoții ascunse și intimități.

Ca și oamenii, cuvintele poartă măști pentru a exprima ceea ce-i face plăcere partenerului de discuție și nu neapărat adevărul. Cuvintele împrăstie minciuna în ceilalți ca un virus social. Cuvântul ascuns sub masca minciunii nu doare, însă tipă adevărul printre spațiile dintre litere, maltratată în fraze unse cu fard. „Doar în poezie cuvintele se eliberează de tirania minciunii și sunt libere să deschidă toate ușile sensurilor”, îmi voi zice, în sineami, cu un soi de mândrie inconștientă, în timp ce maestrul Cosmescu va continua:

– Partenerul este constrâns de cuvinte să-și vopsească masca într-un zâmbet al ipocriziei sau într-o lacrimă perfidă, cerșind compătimirea. Iubirea este graduală, împărțită într-o sumedenie de măști ale unei lumi în declin, măcinată de scheme și rutină, cu viața – un univers fad, lipsit de repere, prin care rătăcim într-o lacrimă prelungită până în ziua morții... Și Eu, și Tu, și El, și Ea...

Anume atunci voi simți cum în mine, învățăcelul, se va naște dorul după inefabil, după altceva, după o lume clădită pe fundamentele adevărului, compasiunii și altruismului.

– Dorul regenerator care este menit să transfigureze lumea e sublimat în creație, fiind propriu artiștilor, oameni cu trei existențe: una spirituală, alta lăuntrică și ultima, comună celorlalți oameni – reală și exteriorizată, ce urcă pe înălțimile spiritului, escaladând creasta unui vis și sărind în abisurile sinelui, îmi va suna în urechi și azi concluzia maestrului.

Ion ANTON

PATRIMONIU

Nr. 5 (345)

CODUL DE LEGI AL DACILOR

LEGILE BELAGINE-LEGILE FRUMOASE

(Continuare din nr. 15-16 din 22 aprilie 2022)

33. Este o floare mai frumoasă ca cealaltă? Este un izvor mai limpede decât altul? Este un fir de iarbă mai presus de un altul? Fiecare are tăria, frumusețea și priceperea lui. Este în firea lucrurilor ca pădurea să aibă felurite soiuri de copaci, de iarbă, de flori și dobitoace. Nu seamănă un deget cu altul de la aceeași mână, dar este nevoie de toate pentru a bate fierul. Este mărunțel mai înțelept decât prunul sau părul? Este mâna stângă mai bună ca dreapta? Altfel vede ochiul stâng de cel drept? Cele de sus își au rostul lor și cele de jos își au rostul lor, cele mari își au rostul lor și cele mici își au rostul lor, cele repezi își au rostul lor și cele încete își

au rostul lor, cele ce au fost și-au avut rostul lor și cele ce vin își vor avea rostul lor.

34. Neputința vine după răutate și neadevăr, căci ceea ce dai aceea primești, ceea ce semeni aceea culegi, dar ia seama că lumina sufletului tău și al celui de lângă tine are aceeași vatră și rămâne fără umbră. Vezi ce tulbură neconținut izvoarele minții și sufletului aproapelui tău. Adu-i liniștea în suflet și limpezimea în minte și bătrânețile tale vor fi ca pomul copt, oasele și tăria ta nu vor slăbi și te vei întoarce de unde ai venit, sătul de căldura urmașilor tăi.

35. Întotdeauna va fi cineva dedesubtul tău și întotdeauna va fi cineva deasupra ta. La cele ce sunt dedesubtul tău să te uiți cu iubire și nu cu trufie, căci acolo îți sunt rădăcinile, iar la cele ce sunt deasupra ta să te uiți cu privirea de prunc și fără teamă.

36. Cele tari, cele slabe și cele nevăzute sunt cele ce alcătuiesc lumea și toate acestea le găsești în om și toate alcătuiesc un întreg. Nu este nimic care să fie afară și să nu fie și înăuntru. Ia seama la toate acestea când îți apleci privirea înăuntru și vei găsi toată înțelepciunea zeilor ascunsă în nevăzutul ființei tale. Zeii au luat seama înaintea omului de această înțelepciune și asta i-a adus mai aproape de Focul cel Viu și Veșnic.

(Va urma)

Concurs: LONGEVIVUL DE LĂNGĂ NOI

„AZI MĂ BUCUR DE NEPOȚEI...”

În localitatea noastră cel mai vârstnic om este Simion BORȘ. Am fost curioși să aflăm cum și-a trăit viața și l-am vizitat. I-am adresat câteva întrebări, la care domnia sa ne-a răspuns cu multă plăcere.

– Cine au fost părinții Dumneavoastră?

– M-am născut în familia lui Ion și Elena Borș, în anul 1928. În familie eram cinci copii și toți băieți.

– Ce amintiri aveți despre anii de școală?

– În perioada interbelică, am învățat patru clase la români, dar nu am terminat clasa a patra, deoarece s-a început războiul. Nu am fost mobilizat pe front, fiind minor și nici în armată n-am fost recrutat.

– Ați cunoscut viața în sistemul românesc și în cel sovietic. Puteți să ne descrieți unele momente?

– În perioada în care Basarabia era în componența României, dacă lucreai, o duceai bine, dacă nu lucreai, nu aveai nici de mâncare. În perioada sovietică am fost 66 de ani tractorist, în colhozul

Simion și Vasilisa Borș cu strănepoții

din satul natal. La începuturi, era greu.

Pentru ziua de muncă primeam salariu mic, care constituia 5-10 ruble pe lună, în schimb primeam la fiecare zi-muncă produse agricole.

M-am bucurat mult când am primit tractor nou, cu care am lucrat la plantarea viilor și livezilor în colhoz, în perioada dată. În colhoz era o fermă de peste 2000 de vite. Aceasta a fost și cauza că nu se reușea să fie prelucrată toată cantitatea de produse lactate.

– Sunteți la o vârstă când puteți să spuneți: „Bătrânețe, haine grele...” Cum o duceți acum?

– Mi-a plăcut să cresc, în fiecare an, animale pe lângă casă: vaci, oi, porci, păsări... Dar acum nu mai pot, nu mă servesc puterile. Mi-amintesc, când aveam vreo 13-16 ani, părinții mă trimiteau pe câmp să pasc oile, pe atunci

aveam vreo 50 de capete. Dar acum, la bătrânețe, am doar doi câini și o pisică, cu care îmi alin bătrânețile. Dar nu mă plâng. Feciorul Vasile are grijă de mine, îmi face focul, îmi cumpără produse alimentare, îmi gătește bucate.

– Ați avut și momente frumoase, de bucurie. Relatați-ne, vă rugăm, despre câteva.

– Desigur că au fost. Am avut o familie din 8 copii: 3 fete și 5 băieți. Au crescut harnici, cumiți și ascultători. S-au căsătorit, și-au creat familii și gospodării. Azi mă bucur de nepoți și realizările lor. Cel mai mare dar de la Dumnezeu a fost soția mea, Vasilisa: o soție harnică și grijulie, cu care am trăit împreună 75 de ani. În anul 2016, la 7 august, în localitatea noastră - Pepeni, s-au sărbătorit 235 ani de la atestarea documentară. La sărbătoare am fost invitate 2 familii, care, la acel moment, aveam 70 de ani de căsnicie, sau, precum a fost anunțat, sărbătoream nunta de diamant. Am fost felicitați, fiindu-ne oferite Diplome, cadouri simbolice.

În octombrie 2021, Vasilisa a plecat către Domnul. Am rămas orfan, dar frumoasele amintiri le păstrez.

Am ascultat cu atenție deosebită povestea vieții lui moș Simion Borș, care a adunat în palmaresul vieții sale peste 93 de ani. Această discuție ne-a făcut să înțelegem că avem multe lucruri de învățat de la oamenii în etate. Nu în zădar, o vorbă din bătrâni spune că înțelepciunea vine cu vârsta...

Au realizat interviul:

Dumitru VULPE și Eugen LOCOMAN, elevi în clasa a IX-a „A” la Liceul Teoretic „Alexandru Agapie”

Coordonatori:

Viorica VULPE, profesoară de istoria românilor și universală, și Maria GROSU, responsabilă de activitatea muzeului s. Pepeni, r-nul Sângerei

Coordonator de pagină:
Ion ANTON

RONDELURILE CETĂȚILOR

Ion ANTON

VĂRZĂREȘTI

Cuvios, Vârzar visa pentru suflete-o cetate,
Căci venea, venea, venea păgânimea de departe –
Peste bunii, peste părinți, peste soră, peste frate,
Ca să-nece-a lor credință într-o lingură de moarte.

Alexandru-domn-cel-Bun până și-a muiat în noapte
Și pe foaia unei zile ticlui domnească carte:
„Să înalți, Vârzare, tu, pentru suflete-o cetate,
Că le paște păgânimea, tătărimea de departe...”

Stă și azi pe dealul acela, tristă de singurătate,
Ca un cuib stricat anume, părăsit de puii toți,
Schitul care ocrotit-a vița de creștinătate –
Să în-o smulgă-n veci nomazii,
de credințe hulpavi hoți...

Cuvios, Vârzar făcu pentru suflete-o cetate.

1985

DICTIONAR explicativ

(Continuare din nr. 15-16 din 22 aprilie 2022)

B

• burghez

– persoană care aparține burgheziei, ca entitate socială, politică, economică; capitalist;
– (în Evul Mediu) locuitor al unui *burg*; orășean, târgoveț.

• **burgrav** – (în Evul Mediu, în Germania) comandant al unei fortărețe sau al unui oraș.

• **burin** – unealtă de silex folosită în preistorie la prelucrarea lemnului și a osului.

• **butucărit** – (în Țările Române) *dare* care se percepeau viticultorilor după numărul butucilor de viță-de-vie.

• **buzdugan** – măciucă sau ghioagă de fier (cu măciulia țintuită), folosită în trecut ca armă de luptă (sau ca semn al puterii domnești în Țările Române).

(Va urma)

IN MEMORIAM

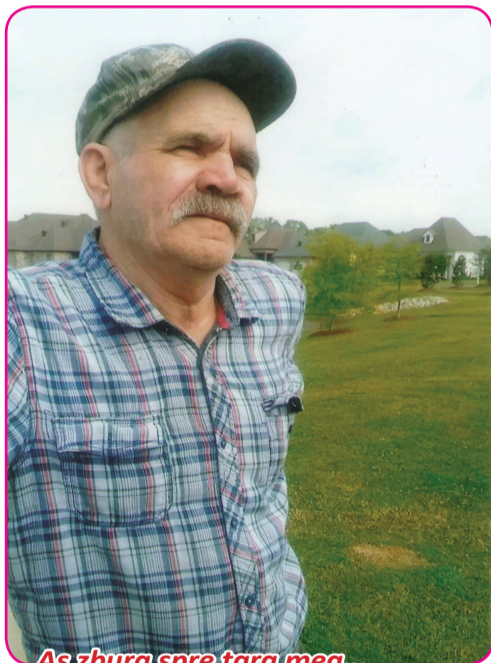
Intrarea în neuitare a „actorului fără rol...”

Mi-e dor de mine printre voi.
Vlad Olărescu

Destin singular, Vlad Olărescu, fratele mai mic al cunoscutului cineast și critic în studiul artelor, Dumitru Olărescu, face parte dintr-o generație distinctă de ziaristi și de luptători ai condeiului care au ridicat publicistica de la noi la rang de aleasă cultură a cuvântului.

Fire artistică, n-a rămas indiferent nici față de scrisul propriu-zis, lăsându-ne două cărți inspirate cu și despre celebrul nostru rapsod popular și narator insolit... Nicolae Sulac („Vorba lungă – bogăția omului” și „Înfierea din urmă”).

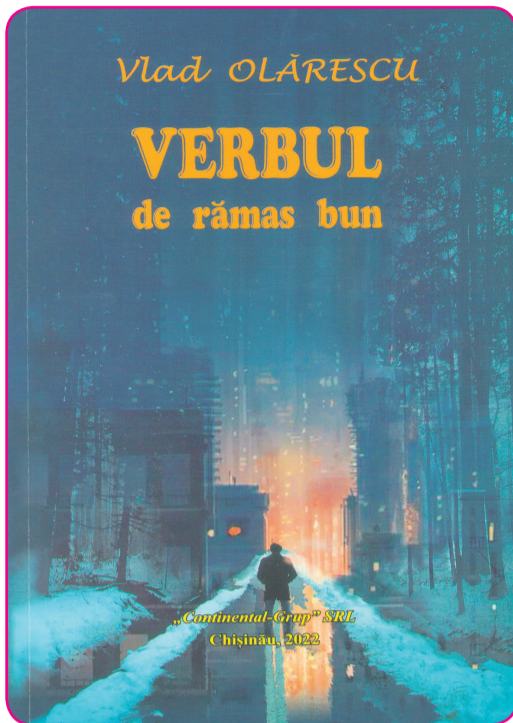
Viața, furtunile ei, mai bine zis, însă l-au purtat departe de casă ba prin Siberia (unde pleacă împreună cu ziaristul Igor Nagacevski ca tăietor de pădure), ba tocmai prin America, împreună cu poetul Ion Cațaveică, la construcții, ca tencuitor etc. Soarta a fost nemiloasă cu el, dacă i-au „dispărut” din computer post-mortem și textele poetice. Avea introduse în memoria calculatorului poezii pentru vreo două cărți, după cum i-a mărturisit odată fratelui său Dumitru, de altfel cu al cărui sprijin financiar a văzut lumina tiparului volumul dat. Bine că s-au păstrat măcar cele publicate în presa vremii într-o mărturie că avea pană, că ele „sunt trecute

Așzbură spre țara mea...

prin inima sa”, vorba lui Nicolae Dabija. Tot acesta în prozopoemul „Acasă în lume...” reflectă că, „ghidat de o hartă a vânturilor, Vlad Olărescu visează să revină Acasă, la Acasa lui de la Gura Galbenei, de unde n-a plecat niciodată, pentru că a purtat-o mereu în suflet”. Aidoma unui „fiu rătăcitor” a colindat lumea într-o căutarea identității de sine dinspre faptă și cuvânt, dinspre dăruire și iubire de viață, de adevăr și frumos. De aceea a și suferit mult. O confirmă și versurile lui profund dramatice (de-o tristețe sfâșietoare, ca cea scrisă pe față din fotografii), scrise cu mâna pe inimă, apăsate de povara anilor („Se duc anii mei, se duc./ Parcă fug și mă condamnă/ Să am soarta unui cuc./ Să văz toamna cum mă-ntoarnă/ Ca pe-o ramură de nuc.// ...// Se duc anii ca un stol/ De regrete migratoare.../ Și mi-e sufletul mai gol./ Și mi-s floarea ce n-ufloare./ Și actorul fără rol...” care s-au oprit din mers, smulgându-l dintre noi, din „Dorul lui de-a fi printre noi”. „Dar, ca în cazul oricărui creator talentat, o parte din sufletul lui Vlad Olărescu a rămas neapărat pe Pământ, topit în aceste frumoase poezii, fabule, texte de cântece și urături...”, precum zice poetul Ion Anton în esul din fruntea cărții intitulat „Arcaș în oastea cea mare a Visătorilor”.

Volumul postum/ in memoriam „Verbul de rămas bun” al lui Vlad Olărescu (îngrijit de redactorul-coordonator Ion Anton și ilustrat original de Cristina Covrig) ne întoarce cu fața la noi și la tradiția secular-milenară a poeziei autohtone cristalizată în antologicele volume „Sunt verb” de Liviu Damian și „Verb la netrecut” de Pavel Boțu. Poezia vladolăresciană e viabilă anume prin firul ei conducător cinstind tradiția casei și a testamentarului legământ mateevician din nemuritoarea „Limba

noastră”, precum și prin sentimentul timpului interior deschis către dialogul cu sine și cu lumea, prin imnificarea Dorului și a Frumosului etern în multiplele lui ipostaze sufletești și românești.

Acest „multum in parvo” al poemelor ce fac inima de foc a „Verbului de rămas bun” olărescian este însăși cartea sa de vizită în lumea trăirilor și dorului de sine printre alor săi de ieri și dintotdeauna, dictat și alimentat sentimental-ironic și mitic venind din propriu-i destin. Întâmplarea de sine a poetului este una de Acasă. Poemele „Pâine” și „Când pașii noștii...” și, mai cu seamă, antologicele în biografia sa de creație „În țara mea”, „Autumnală”, alături de „Viața ca o iluzie” și „Doar biata Lună” (cu strălucitoarele versuri: „Natura moare și triumfă Omul./ Cari și-a vândut, întâi și-ntâi, Icoana/ Și-n locul ei a înălțat Atomul./ Vândut apoi „la negru” lui Satana...”), de „Urături în prag de mileniu” și de „Rugă la sfârșit de mileniu” (cu dureroasele rânduri: „Iart-o, Doamne, pe țara mea MAMĂ./ Ne-nstrăină-n patruzeci/ Și Basarabia-n neagră năframă/ Plângea, deportată. Poate, pe veci”) care direct și indirect îl încorporează în căutările generației șaptezeciste. Faptul îl certifică și textele la cântece „Fântânare, fântânare” și „Ram voinic, mărite ram”, subliniindu-i caracterul meditativ-liric al versurilor sale inspirate.

Fabulele, epigramele și strigăturile olăresciene denotă, de asemenea, prin nota lor ironică, omniprezența poetului de vocație, înțeleptului pus pe gâlceavă cu lumea. Pana lui radiază triumfător în adevăr și aici. Piesele „Vulpea la concurs” și „Ariciul în capcană”, „Morala”, „Râma și viespea”, „Câmila și puricele”, „Becul și lumânarea”, „Elefantul și trenul” și „Boul savant” pot face realmente concurență fabulelor tarlapaniene și nu numai. Onestitatea căutării identității de sine auctoriale este omniprezentă și-n mesajul epigramatic dezvăluind caracterul de luptător al locutorului liric (a se vedea piesele aduse din condei „Ca la noi”, „Una... talentată” etc.). Stărnesc/provoacă zâmbetul satiric și strigăturile umoristice „În jurul butoiului”.

Binevenite și inspirate, desigur, și meditațiile/ amintirile colegilor de breaslă la portretul colectiv al celui care a fost scriitorul talentat și omul dintr-o bucată Vlad Olărescu, semnate de Ion Proca și Constantin Bârcă, de Claudia Partole și Constantin Olteanu, de Iuliu Cărchelan și Vasile Malanțești, de Alexandru Lupașcu-Bohanțov și Nicolae Roșca. Acestea, într-un fel, sunt un profund „semn de respect și neuitare” pentru cel care a fost și a rămas Vlad Olărescu, cel care întotdeauna spunea altceva decât „ceva”. Ca orice vizionar născut în zodia Scorpionului (06.11.1951) și împlinit de destin în cea a Capricornului, în cea de-a opta zi (08.01.2021) semnificând deschiderea către infinit... sau intrarea în neuitare...

Tudor PALLADI

MUGURĂȘI

Fii numai suflet

Fii artă
Și învață să respiri stele,
Fii neant
Și înghite sunetele serii,
Fii val
Și lasă-te dus de vise.
Fii floare
Și scaldă-te-n tăceri
țipătoare,

Fii cuvânt
Și planează în eternitate,
Fii numai suflet
Și...
Ridică-te mai sus de toate!

Alter ego

„Iubind în taină”,
Nu am păstrat tăcere,
Ci te-am pus peste tot,
În frunze, rouă, flori...
Te îngropam în asfințituri,
Ca să te găsec în
răsărituri.
Ai devenit alter ego-ul meu,
Ademenitor, periculos,
placebo.

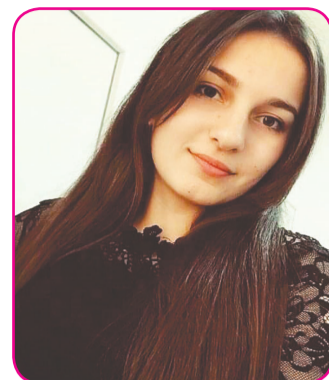
Elogiu
lui Eminescu

S-a stins o stea
Și, plini de lacrimi,
Plopii fără soț
Spun rugăciuni în gând.
Bădiță Mihai,
Tu ești pământul
și soarele nostru azuriu.
Ești floarea-albastră
Din versurile noastre,
Ești Luceafărul cel viu!

Primăvara

Au venit din depărtare
Păsări migratoare.
Ne-au adus în dar acum
Vești și bucurii la drum.
Magica primăvară,
Gingașă mărgăritară,
Flori frumoase dăruiește
Mamei care mă iubește.

Maria CHETROI
s. Brânza,
r-nul Cahul

Te așteptam

Te așteptam, singură,
La capătul universului,
Cu flori de măr în părul
Ce cădea alene
printre galaxii.
Te așteptam jucându-mă
Cu sori și eternități.
Expiram și mă dispersam
În milioane de particule,
Pentru ca tu să mă culegi
De pe comete și stele...
Tatiana BALAN,
studentă la USM

originară din
or. Ștefan-Vodă

Poetului
Grigore Vieru

Pe când eram copii
de grădiniță,
Din paginile „Albinuței”
Povești cu zâne
ne spuneai.
La baștina străbună
Mereu veneai cu dor
Către măicuța ta
cea bună.

Pustie-i casa-n Pererâta,
Iar curtea-mpărătească
Așteaptă să-i dai viață
Și liniște cerească.
Poete, înger printre îngeri,
Îți spun din suflet, curat
Că-ți iubim versul
cu-adevărat.

Dumitrița GROHOLSKAIA,
absolventă
a Gimnaziului
„Grigore Vieru”

s.Pererita,
r-nul Briceni

Inima

A jucat copilărește în piept,
Tăcând dacă la ușă bătea cineva.
Mi-ai astupat gura să nu întreb:
– Cine-i?!
Te-ai născut să fii ascultată.
Te-ascunzi în cutia cu surprize,
Căci nu mai suntem copii
Să te cauți printre dulciuri.
Inimă, fii simplă ca iubirea!
Lucrurile simple nu mor
Când sunt atâția îndrăgostiți în jur!

Ionela BEJENARU, absolventă
a Liceului Teoretic Cobani

s. Butești,
r-nul Glodeni

DREPTURILE MELE, CE SĂ FAC CU ELE?

NR. 5 (151)

în domeniul

Premiul O.N.U.

Drepturilor Omului

2010

ANUL RECUNOȘTINȚEI

2022 a fost declarat de către Parlamentul Republicii Moldova An al Recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova.

În acest context, la Gimnaziul „Dimitrie Cantemir” din s. Mândrești, r-nul Telenești, s-a desfășurat o activitate cu genericul „Să fie pace!”, la inițiativa Organizației Raionale a Veteranilor, cu prezența veteranilor de

război din localitate și a conducerii AO „Forța veteranilor de război”.

Elevii au ascultat cu atenție amintirile celor care, cu riscul de a-și pierde viața, au stat la straja integrității și independenței țării, iar veteranii, la rândul lor, au urmărit un bogat program artistic. Au răsunat cunoscute melodii patriotice și poezii interpretate cu emoție de copii, toate purtând mesajul păcii și al concilierii.

Dreptul la educație

Pentru integrarea copiilor refugiați

Tot mai mulți copii din Ucraina își găsesc refugiu în republica noastră. Atât autoritățile, cât și oamenii simpli fac tot posibilul ca ei să uite de urgia războiului și să se bucure de drepturile de care au fost privați. Recent, Federația Moldovenească de Fotbal, în parteneriat cu UNICEF Moldova și DGETS Chișinău, au organizat o acțiune social-sportivă care are menirea de a contribui la integrarea lor educațională.

Evenimentul a avut loc la baza „Zimbru” din capitală și a adunat 50 de copii, 10 dintre care sunt cazați la baza „Zimbru”, iar restul - la diferite centre din sectorul Botanica

al capitalei. Micuții, alături de părinții lor, au participat la diverse ștafete sportive cu elemente de fotbal. Scopul acestei acțiuni este promovarea unui mod sănătos de viață și a fotbalului ca instrument social, de consiliere emoțională și psihologică pentru cei care au suferit din cauza războiului. Fiecare copil a primit câte un echipament sportiv și cadouri din partea organizatorilor.

Federația de Fotbal, cu suportul partenerilor, planifică să desfășoare activități similare și în alte centre de refugiați din țară.

(Sursa: UNICEF pentru fiecare copil)

ABC-ul drepturilor tale

NEDISCRIMINAREA

Copiii din comunități sărace, cei cu părinți condamnați, sau copiii cu probleme fizice nu trebuie să constituie obiect de batjocură ori să fie izolați de către ceilalți. Legile nu permit discriminarea copiilor nici din partea profesorilor (atunci când e vorba de admitere, înscriere, evaluare, examinare, implicare în diverse activități școlare sau extrașcolare), nici din partea altor copii. Aceasta înseamnă că nu pot fi favorizați sau defavorizați, diferențiați sau excluși pe motive de rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, respectiv, din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale.

Toți copiii sunt egali în drepturi. Aceasta nu înseamnă că toți să fie tratați egal, ci că trebuie tratați potrivit nevoilor fiecăruia, căci fiecare are abilități fizice și intelectuale proprii. Spre exemplu, probele sportive diferite pentru băieți și fete nu înseamnă discriminare. La fel, crearea condițiilor speciale pentru susținerea examenelor de către copiii cu dizabilități locomotorii, cum ar fi permișunea de a susține examenul acasă, sau într-o sală cu acces pentru cărucior, nu reprezintă un tratament discriminator, ci acomodarea rezonabilă potrivit nevoilor speciale ale copilului.

Știați că...

...atunci când copilul este discriminat, el (însoțit de părinți sau de reprezentantul legal) se poate adresa unei instituții specializate, și anume Consiliului pentru Prevenirea și Combaterea Discriminării și Asigurarea Egalității, care are ca obiectiv principal prevenirea, combaterea și eliminarea tuturor formelor de discriminare? Informațiile privind modul de depunere a plângerilor, precum și informații utile despre ce înseamnă discriminarea, inclusiv în școli, sunt disponibile pe pagina web www.egalitate.md.

Consiliul poate fi contactat prin e-mail, fax, telefon sau vizită personală. Consiliul are și o linie fierbinte, accesibilă la telefonul fix: 0-8003-3388. De asemenea, pentru obținerea unor despăgubiri bănești în cazul în care a fost discriminată, victima se poate adresa în instanța de judecată.

Dreptul la opinie

Elevii din clasele a X-a - a XII-a, Liceul Teoretic „Gaudeamus” din mun. Chișinău, vorbitori și iubitori ai limbii engleze, și-au confirmat dreptul la opinie în cadrul activității Public Speaking. Cele mai structurate și profunde prezentări le-au avut Mădălina ANGHIEL (locul I), Ariadna POSTOLACHI și Cristian DIAVOR (locul II), Cristina ZMEU, Vlad BEREGOI și Cătălina BURLACU (locul III).

În imagine îi vedeți pe cei 17 oratori alături de profesoara de limba engleză, dna Eudochia Hămuraru-Costiuc.

Dreptul la prietenie

Cum procedezi când ai nevoie de ajutor?

Când te confrunți cu o problemă, este normal să ceri ajutorul cuiva. Este simplu, doar că, de cele mai multe ori, ne creăm obstacole imaginare și renunțăm. Iată de ce pot apărea aceste false dificultăți:

Crezi că a cere ajutor este un semn de slăbiciune

Nimic mai fals. A cere ajutor poate să însemne și dorința ta de perfecționare, de a fi mai bun. Dacă rogi un profesor să îți explice o dată în plus cum se rezolvă o problemă sau un exercițiu, ai toate șansele să-i câștigi simpatia prin faptul că-ți arăți interesul față de materie și că vrei să cunoști mai multe.

Crezi că vei arăta că nu ești stăpân pe o anumită situație

Dacă-i ceri unui prieten priceput la telefoane să te ajute să setezi o anumită funcție sau să-ți ofere un sfat referitor la o nouă achiziție, îi demonstrezi că ai încredere în cunoștințele pe care le deține în materie de telefoane. Poate, la rândul-ți, îl vei putea ajuta și tu cu un sfat legat de un site cu informații utile la un subiect care îl pasionează.

Îți este teamă să fii respins

De cele mai multe ori, te gândești că efortul cerut este prea mare, iar persoana respectivă nu va dori să-și piardă timpul și energia cu tine. Doar că, de cele mai multe ori, tinzi să-ți subestimezi problemele pe care le ai. Depășind piedica imaginară pe care ți-o impui, vei obține rezultate rapide și eficiente.

Nu vrei să rămâi îndatorat

„Dar oare ce-mi va cere în schimb?” te gândești uneori. Ceea ce nu iei în calcul este că, cerând ajutor, poți stabili relații strânse de prietenie, îți faci un prieten bun. Cei mai mulți dintre prietenii și cunoștințele tale sunt dornici să te ajute fără să vrea neapărat ceva în schimb.

Renunți prea ușor

Dacă cineva este ocupat în momentul în care i-ai cerut ajutorul, nu înseamnă neapărat că nu vrea să te ajute. Revino după ceva timp și, dacă nu se poate, încearcă să găsești pe altcineva care să-ți întindă o mână de ajutor.

AVE TERRA!

Nr. 5 (334)

**Pagină
de cultură
și educație
ecologică**

Un mediu sănătos pentru un viitor frumos

În perioada 4-8 aprilie, la Liceul Teoretic „Traian” a fost organizată Săptămâna Claselor Primare cu genericul „Un mediu sănătos pentru un viitor frumos”, cu scopul de a sensibiliza societatea, de a educa și a motiva elevii în spiritul protejării mediului înconjurător.

Participanții la săptămâna „Un mediu sănătos pentru un viitor frumos”

Cu această ocazie învățătorii împreună cu elevii au organizat diverse activități cu tematică ecologică: postere cu mesaje motivatoare, curiozități despre modul sănătos de viață într-un mediu sănătos, expoziții de lucrări din materiale reciclabile cu îndemnul „Reciclăm, nu poluăm!”, recitaluri de poezii, o conferință de presă pentru elevii din clasele gimnaziale.

Având un parteneriat durabil și frumos cu Centrul Academic Internațional „Eminescu”, au desfășurat și evenimente de alt gen: spectacolele „La balul păsărilor” și „Prietenii naturii - EcoPrintșorii”.

În cadrul spectacolului „La balul păsărilor” au evoluat elevii din clasele I-i – a IV-a, care, mascați frumos în aripate, au redat prin poezii, cântece, ghicitori și curiozități o adevărată atmosferă a mediului păsăresc. Artiștii dirijați de către doamna **Tatiana Cucereavii**, bibliotecara liceului, ne-au făcut să ne simțim imaginari în Codrii Moldovei și să admirăm trilarile și cântările rândunicii, vrăbiuței, ciocănitorei, porumbelului, pupezei, ciorii, gra-

urului, lebedei, potârnicșii, berzei și ale multor altor păsări sedentare și călătoare.

În spectacolul literar-muzical „Prietenii naturii - EcoPrintșorii”, elevii din clasa a II-a „A” de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Traian”, îndrumați de către doamna învățătoare **Rodica Meradji**, au emoționat publicul prin atitudinea lor responsabilă față de lumea necuvântătoarelor și față de natura vie.

Exemplul elevilor din clasa a II-a „A” este și un îndemn pentru toți cetățenii. Copiii au spus că, atunci când ies la plimbare cu colegii și învățătoarea, au grijă să păstreze curățenia.

Noi, oamenii, trebuie să învățăm să iubim natura, să contribuim la protecția ei și să promovăm un comportament ecologic adecvat. În acest sens își conjugă eforturile doamna directoare **Tatiana Gogu**, elevii și cadrele didactice de la Liceul Teoretic „Traian”. Un exemplu demn de urmat!

Natalia CORGHENCEA, șef sector
Centrul Academic Internațional „Eminescu”
mun. Chișinău

File din „Cartea Roșie”

Ciocănitorea verde

Este o specie pereclitată. La nordul republicii este o pasăre clocitoare. Peste hotarele țării e răspândită în regiunile de vest, centrală și de sud ale Europei continentale, în Caucaz, parțial în Asia Centrală și în Asia Mică.

Pentru trai preferă pădurile seculare de foioase, uneori – de esențe mixte. Toamna zboară în livezi și pe loturile particulare, chiar și pe acelea care se găsesc departe de pădure.

În cea mai mare parte a arealului este pasăre ordinară. Până în anii '60 în pădurile din Moldova a fost semnalată doar de patru ori, de fiecare dată în august, în timpul migrației spre regiunile sudice. Primul cuib a fost descoperit în 1970 în pădurea Arionești (r-nul Soroca), al doilea – în pădurea Caracușeni (r-nul Briceni). Densitatea speciei în perioada clocitului este de circa două perechi la 1 km².

Este o pasăre monogamă. Foarte gălăgioasă. Pentru construirea cuibului folosește, mai ales, arborii bătrâni, scorbind în ei scorburi de o formă perfectă, cu găuri rotunde sau ovale. Depune șase-opt ouă la sfârșitul lui mai. Se hrănește, de obicei, cu furnici.

În captivitate nu se reproduce. Este ocrotită conform legislației.

Cântăm și desenăm natura

Desen de Bianca MIHAILOV, elevă, mun. Chișinău

ÎN CODRU

Soarele încet răzbate
Printre norii cenușii
Și cu razele lui calde
Îi mângâie pe copii.

Cu petale aurii
Floricele strălucesc,
În poiene ciocârlii
Vesel ciripesc.

Iar copacii mari, bătrâni,
Cu crengile până-n pământ,
Ne cuprind cu dor
Ca un tată iubitor.

Gabriela VEISA, elevă
la Liceul Teoretic
„I. Creangă”
mun. Chișinău

CONCURS: Descoperă Rezervațiile Naturale din Republica Moldova

„Pădurea Domnească”

Rezervația naturală unică „Pădurea Domnească” este una dintre comorile Moldovei. În orice anotimp pădurile noastre arată uimitor de frumos, îndeosebi această rezervație, care nu cuprinde numai copaci, ci și un peisaj magnific cu o lume armonioasă de floră și faună, mereu schimbătoare. Un fapt surprinzător e că rezervația „Pădurea Domnească” a fost creată în timpul domniei lui Alexandru cel Bun, în secolul al XIV-lea. Totuși aceasta și-a menținut întotdeauna statutul. În momentul de față are o suprafață de peste 5700 hectare.

În „Pădurea Domnească” există locuri în care nu se efectuează nicio lucrare silvică - este vorba despre 22% din suprafața totală. Circa 120 de hectare de pădure sunt acoperite cu stejari seculari, zonă care se numește „Țara de Stârci.”

Rezervația „Pădurea Domnească” include în sine cea mai veche pădure din Europa, recife de corali, dealuri de origine necunoscută, monumente arheologice și geologice, floră și faună bogată. Acest loc este favorabil pentru dezvoltarea turismului.

Coordonator de pagină: Octombrina ONOFREI

UNIVERS CULTURAL

Nr. 5 (55)

La braț cu Melpomene

O CĂLĂTORIE ÎN TIMP

Teatrul Municipal de Păpuși „Guguță” a fost înființat la 27 noiembrie 1992, fiind conceput ca un teatru pentru copii cu specific național, având drept scop valorificarea și promovarea valorilor culturale ale neamului.

Primul director al teatrului, care a și stat la baza fondării acestei instituții de cultură, a fost regretatul Victor Ștefaniuc. În acea perioadă a pornit un puternic avânt de creație, care se menține și azi datorită eforturilor conjugate ale colectivului artistic și actualului director al teatrului, Gabriela Lungu, Maestru în Artă, Cavaler al Ordinului „Gloria Muncii”. În special se pune accent pe dramaturgia autohtonă, pe autori contemporani: S. Vangheli, I. Proca, N. Rusu, Iu. Filip, Gh. Urschi, V. Boldișor, A. Plăcintă, M. Spănu-Rusnac.

Repertoriul este foarte variat, sunt montate spectacole pentru toate gusturile celor mici. Teatrul de Păpuși „Guguță” a fost premiat la diverse concursuri și festivaluri teatrale. Chiar în anul fondării devenise Laureat al Festivalului Internațional de Păpuși din Constanța, România. A evoluat și la Silistra, Bulgaria, la Festivalul Internațional al teatrelor de păpuși în anii 1999, 2001 și 2009. Trupele teatrale au călătorit în țări, ca: Rusia, Taiwan, Ucraina, Belarus, Irlanda.

Teatrul a fost inițiatorul proiectului „Guguță în satul meu natal”, care avea drept scop promovarea valorilor culturale în mediul rural. La sate copiii nu prea au ocazia să vadă spectacole cu păpuși. Autorii proiectului au făcut tot posibilul să umple acest gol, desfășurând mai multe prezentări în satele natale ale personalităților notorii din țara noastră.

Actrița și regizoarea poveștilor pentru co-

pii, Gabriela Lungu, s-a născut într-o familie de pedagogi. Poate ar fi urmat calea părinților, dar a apărut Măria sa Teatrul de păpuși „Guguță” din Chișinău și i-a dat lumea peste cap. A avut dificultăți în montarea primului său spectacol, „Făcătorii Destinului”, deoarece nu a putut fi ghidată de fostul regizor. Apoi, a căpătat experiență și i-a apărut încrederea în forțele proprii. Lucrul cu actorii îi aduce o mare satisfacție, spune dna Lungu, mai ales că are norocul de a colabora cu o profesionistă care face parte din colectivul pe care îl conduce, dna Natalia Ștefaniuc, soția lui Victor Ștefaniuc.

„Regulile de bază ale unui bun actor sunt dragostea față de copiii și dorința de a păstra copilul din sufletul tău cu puritatea, sinceritatea, credința și frumosul care îi stau în fire. Spectacolele pe care le montează la Teatrul de Păpuși „Guguță” trebuie să fie cu mesaje și lecții de viață clare. Să abordeze probleme și subiecte actuale”, menționează Gabriela Lungu.

Ca actriță și ca regizoare, dna Lungu consideră că trebuie să le prezinte copiilor povești frumoase, să le ofere speranță și poftă de a făuri o viață mai bună, - și toate acestea bazate pe dragostea de țară și de neam.

„Tot ce faci în viață trebuie să faci cu suflet, cu dragoste. Aceștia sunt pilonii în existența și activitatea mea”, adaugă regizoarea. Chiar dacă meseria de actor e foarte frumoasă, e destul de greu să-ți câștigi pâinea din cultură, din artă. Schimbarea priorităților, alocarea unor investiții mai mari în cultură și în educație ar îmbunătăți situația măcar cât de puțin.

Anual se montează trei spectacole, deci actorii sunt harnici ca albinuțele. Printre cele mai de succes spectacole sunt: „Extraterestru Show”, „Parte dreaptă”, „Tronca, Ponca, Vâj”, „Aripi rătăcite” și poveștile care captivează atenția copiilor.

Pe parcursul anilor, Teatrul „Guguță” a fost un promotor al tradițiilor și culturii poporului nostru, cu talent și curaj semănând în sufletele celor mici bunătatea, mărinimia, spiritul demnității naționale.

Cor. „F. D.”

CURIOS!

O expoziție de păsări decorative

La Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din capitală a fost vernisată recent o expoziție cu genericul „Frumuseți înaripate. Păsări decorative din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală”. Sursa: moldpres.md

„Expoziția este prilejuită de Ziua Mondială a Pământului, marcată anual pe 22 aprilie. Este o zi care ne amintește despre valoarea patrimoniului natural al planetei și necesitatea protejării acestuia”, a specificat Petru Vicol, directorul instituției.

Organizatorii expoziției (dr. Sergiu Pană și angajații secției Științele Naturii) au selectat piese ce reprezintă păsări decorative, crescute de om. Din textele informative, care însoțesc exponatele, vizitatorii au putut afla multe amănunte curioase. De exemplu, despre papagalul Jaco, celebru pentru

capacitatea sa de a memora peste 800 de cuvinte. Sau despre porumbelul „cravatat” și motivul pentru care „poartă cravată”. Unele din speciile prezentate la expoziție pot fi întâlnite în gospodăriile rurale, în apartamente etc. Cele exotice trăiesc în spații special amenajate, la colecționarii de păsări.

„Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală deține una din cele mai bogate colecții zoologice din Republica Moldova, care s-a completat pe parcursul a peste 130 de ani de activitate a instituției”, a spus Andrei Prohin.

Festivalul de cântec popular pascal

Recent s-a desfășurat cea de-a XXIV-a ediție a Festivalului municipal de cântec popular pascal „Pentru tine, Doamne”. La eveniment au concurat 13 colective folclorice de tineret și șapte soliști, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ general, universitar, medii de specialitate. Sursa: diez.md

Repertoriul colectivelor a cuprins un program atât de cântece folclorice cu tematică religioasă, cât și de tradiții de Florii.

Laureați ai celei de-a XXIV-a ediții a Festivalului-concurs al cântecului popular pascal „Pentru Tine, Doamne” au devenit următoarele colective folclorice și interpreți (soliști): Ansamblul folcloric „Măruț-mărgăritar” L.T. „Ginta Latina”, conducătoare Romela Osoianu-Rosca, Ansamblul folcloric „Odolean” L.T. „Iulia Hasdeu”, conducătoare Lilia Țiganciu-Calancea.

Ansamblul folcloric „Basarabencile”, Școala de Arte or. Ciorescu, conducătoare Svetlana Godoroja, s-a clasat pe Locul II.

Victor Crihan, de la Centrul de Excelență în Educația Artistică „Ștefan Neaga”, și Daniela Grosu, de la CRCT „Artico”, sunt soliștii care au obținut Locul III; Andriana Malic și Maria Cortac, de la Școala de Arte Ciorescu, Locul II.

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Varvara-Valentina CORCODEL

PRIN HĂȚIȘURILE EMIGRAȚIEI (fragment)

Emigrația... Acest fenomen dezastruos a demarat în Republica Moldova și în România prin anii '90 ai secolului precedent și a afectat mai mult femeile. Poate cu gânduri desperate, fără să țină seama de pericole, femeile primele s-au aruncat în vârtoarea exodului. Ele au dus greul cel mai mare, când au pornit într-o lume total diferită. Femeile au bătătorit cu lacrimi amare cărările prin hățișurile emigrației.

Fiecare frază din mărturisirile emigranților reprezintă o evocare a unui destin... Și tăcerile lor sunt semnificative, și ele vorbesc...

...Era luna august, luna vacanțelor. Plecam acasă cu avionul de la Timișoara, îmi amintesc trăirile și călătoria în cele mai mici amănunte. Aveam timp suficient pentru meditații. Am intrat în sala de așteptare. M-am așezat pe un scaun lateral și urmăream șuvoiul de oameni. Era sfârșitul verii, dar căldura te sufoca încă. Pe scaunul din față ședea o doamnă cu doi gemeni, îi spuse ceva persoanei de alături, domnișoarei care purta eșarfă ca femeile musulmane. Tânăra îi răspunse într-o engleză impecabilă și aceasta mă făcu s-o privesc cu interes. Era de o frumusețe aparte: avea fața albă, catifelată, ochii mari, căprui, buzele abia atinse de ruj – toate încadrau un chip demn de admirat. O doamnă cu totul din altă lume.

S-a anunțat îmbarcarea pentru Moldova și m-am îndreptat iute spre ieșire. În avion m-am așezat comod, mi-am pus centura de siguranță și priveam prin hublou rotirea norilor, care se lăsau în jos, făcând parcă parte avionului. La un moment dat, am întors capul și am privit involuntar persoanele din spate și, surprinzător: era fata cu chip de musulmană. N-am ezitat și am întrebat-o:

– Where are you from?

– I'm from Moldova.

– Vorbești româna?

– Da.

Tace, iar eu continuu:

– Din ce localitate ești?

– Din Călărași.

– Și de unde vii?

– Din Libia (era pe timpul războiului de acolo).

– Ce faci în acea țară?

– Acolo locuiesc.

– Cum ai ajuns acolo?

– Studiam medicina la Chișinău și am făcut cunoștință cu un tânăr, ne-am îndrăgostit unul de celălalt... După absolvirea universității, am plecat împreună în patria lui.

– Ești căsătorită cu el?

– Nu.

– Și ce faci atunci în familia lor?

Tace.

– Cum te tratează părinții și ceilalți din familie?

– Bine.

– Dar părinții tăi ce zic?

– S-au împăcat cu gândul...

Mi-a vorbit apoi despre datini și respect, dar ochii ei erau triști de tot.

Involuntar, i-am văzut mâinile și m-am cutremurat: unghiile tineri erau toate roase. Mi s-a jilăvit sufletul de durere. De ce îndură ea aceste umilințe? Din sărăcie, din frică, din neputință a acceptat o astfel de soartă? În minte îmi roiau fel de fel de gânduri și sentimente, care mă nelinișteau, mă topeau, nu alta.

Frumoasă și enigmatică. O urmăream... Și zâmbetul, și gesturile, și vorba îi curgeau lin ca o lumină caldă, molcomă.

Aveam sufletul răvășit, care striga, căuta cuvintele potrivite pentru această tânără îngândurată:

– Nu mai pleca, nu pleca încolo, frumoasă moldoveancă în straie de musulmană! Cuvintele, multe, pătimeșe, duioase mi s-au rupt din inimă odată cu respirația...

Mugurași

Propunem cititorilor revistei „Florile Dalbe” un ciclu de poezii despre pace semnat de prietenii noștri, elevi în clasele a II-a - a IX-a la Gimnaziul „Vitalie Ceban” din satul Alexăndreni, raionul Sângerei, al căror îndrumător este profesoara de limba și literatura română, dna Mariana PASLARU.

FĂRĂ PACE NU-I NICI SOARE...

Trăind cu speranță

Pacea seamănă cu cerul,
Cu îngerul, cu porumbelul.
E rar rostită-n vremile mele,
Căci s-a rătăcit printre zile grele.
Fără pace nu-i viață,
Fără pace toate-s parcă în ceață.
Cu speranță de bine e orice
ființă –
Doamne, păzește-ne de război,
Dă-ne pace la hotare. De-acți –
Trece-vom peste toate cu credință
Și te-om slăvi cât vom trăi!...

Snejana SAVCA,
elevă în clasa a IX-a

Pacea-i cel mai scump cuvânt...

Pacea-i cel mai scump cuvânt
Ce există pe pământ.
Fără pace-i trist oricând,
Nu-i nici pâine și nici cânt.
De-i pace, pomii înverzesc,
Păsările ciripesc,
Copiii cu drag cîtesc
Și pacea o proslăvesc.

Victoria CETULEAN,
elevă în clasa a V-a

Doar pacea o visăm

Pacea-i cel mai scump cuvânt
Ce există pe pământ.
Fără pace-i trist oricând,
Nu-i nici pâine și nici cânt.
De-i pace, pomii înverzesc,
Păsările ciripesc,
Copiii cu drag cîtesc
Și doar pacea proslăvesc.

Victoria CETULEAN,
elevă în clasa a V-a

Spune-mi ce-i pacea

Spune-mi ce-i pacea?
E-o zână bună
Care ne-aduce bucurie,
Ne ține împreună
Și cheamă-n jurul mesei
Rudele, cununa.

Ce-i pacea? Cum o fi ea?
Cum e pacea din țara mea?
Pace pe glob există,
Precum există și război.
La noi e pace. La voi?!...

Mihaela GONCEAC,
elevă în clasa a II-a

Tricolorul

Chiar dacă tot poporul
Amărât și plâns ar fi,
Să-mi răpească tricolorul
Nimeni nu va izbuti.

Să fie-n toată lumea pace,
Căci războiul nu ne place.
Vom lupta până la moarte
Pentru Moldova și latinitate.

Gabriela CUȘNIR,
elevă în clasa a VIII-a

Pacea

Fără pace nu e soare
Și nici plantă-nfloritoare.
Fără pace nu e mama -
Suntem triști, suntem și goi.
Fără pace nu-i nici soare,
Iar în zonă e război.
Nu cumva iar se întoarce
Vremea grea, de-odinioară?
Mic sunt încă, dar cer pace
Pe meleag și-n orice țară!...

Sebastian BUBULICI,
elev în clasa a III-a

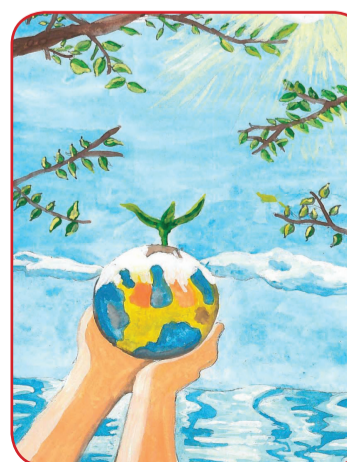
Ce bună-i pacea!

Ce bună-i pacea pe pământ,
Ce dulce sună-acest cuvânt!
Vrem pace-acum și orișicând,
Lumină-n suflet și în gând.
S-ascult un murmur de izvor,
Și-n pomi un ciripit ușor.
Să fie mama lângă noi,
Căci pace vrem, și nu război!

Alexandru COBÎLAȘ,
elev în clasa a III-a

Doamne, ocrotește Ucraina!

În Ucraina e-un cumplit război,
Doamne, ne-ocrotește și pe noi!
Vrem să nu se certe-n veci
vecinii
Și să se bată crâncen,
ca străinii.
Emilia COJOCARU,
elevă în clasa a VI-a

Pacea-i o minune!

Fără pace nu-i lumină
Și nici viața nu-i senină,
Copilăria n-are culoare
Ca florile ce cresc fără soare.
Fără pace n-ar fi lumea,
Soarele n-ar răsări
Și nici n-ar apune.
Pacea-i totul –
Pacea-i o minune!

Mădălina GUZUN,
elevă în clasa a III-a

Când toți vor pace

Vor pace copiii,
Părinții vor pace,
Vor pace câmpiile,
Florile vor pace.
Vor pace arborii
Și frații pace vor
Precum întregul popor.
Ucraina vrea pace,
Vrea pace Moldova.
Să nu existe război
Nici când, nici ieri –
Nici la noi!

Vlad ZABOLOTNÎI,
elev în clasa a II-a

Curiozități despre țări

MONACO

Principatul Monaco este un oraș-stat suveran, situat pe Riviera Franceză din Europa de Vest. Se învecinează cu Franța și are ieșire la Marea Mediterană. Suprafața sa e de 2,02 km², iar populația, de aproximativ 37800 de locuitori; este a doua cea mai mică și cea mai dens populată țară din lume.

Forma de guvernământ este monarhia constituțională, Prințul Albert al II-lea fiind șef de stat aparținând casei de Grimaldi care conduce statul, cu scurte întreruperi, din 1297.

• Orașul e construit pe mai multe niveluri, astfel încât deplasarea pe „verticală” se face cu lifturi gratuite și cu scări rulante.

• Are cel mai mare PIB-ul pe cap de locuitor din lume (153177 dolari). Unul din trei locuitori e milionar, iar șomajul nu există.

• Trei dintre filmele din seria „James Bond” au fost făcute aici, la Monte Carlo Casino. În fiecare an, peste 7.000.000 de turiști își fac selfie-uri în fața cazinoului.

• Monaco nu are impozit pe venit, iar impozitele sunt foarte mici pentru firme. Este considerat un paradis fiscal pentru oamenii de afaceri.

• Monaco nu are aeroporturi, doar heliporturi, pentru că e mic.

• Locuitorii au cea mai mare speranță de viață din lume, aproape 90 de ani, posibil datorită dietei mediteraneene și consumului de fructe și legume proaspete.

Sursa: globalinfo.ro

Supereroii din natură

Animale cu miros de excepție

Autorii desenele animate și benzilor desenate nu spun lucruri departe de adevăr atunci când își aleg eroii. Natura ne furnizează niște exemple extraordinare în această privință. Rechinii sunt de temut din cauza dinților puternici gata să sfarme orice, dar cum își găsesc prada? Acești pești înfiorători au un organ de simț numit de biologi ampulele lui Lorenzini. E vorba de un sistem de pori din zona gurii, care îl ajută pe rechin să detecteze prada. Când rechinul pomește la vânatoare, datorită acestui organ poate să identifice sarcina electrică a prăzii și a apei din jur. Practic, e „echipat” cu un radar care nu greșește niciodată.

Elefanții africani au cel mai bun simț al mirosului din întregul regn animal, arată un studiu realizat de oamenii de știință de la Universitatea din Tokyo. Ei sunt campioni printre mamifere la detectarea mirosului de cele circa 2.000 de gene speciale, de două ori mai multe decât cele observate la câini. Acești uriași au o trompă perfectă

sursa: digi24

pentru a identifica până la 30 de membri ai familiilor lor după mirosul urinei.

Elefanții își pot folosi nasul chiar și pentru a face diferența dintre diferite grupuri etnice umane. De exemplu, ei pot deosebi oamenii din grupul etnic kenian care atacă frecvent elefanții de cei din alte grupuri, care nu prezintă niciun pericol.

Sursa: mediafax.ro

Descoperiri false

Ilustrații despre viața pe Lună din 1836. Smithsonian Magazine

VIAȚA PE LUNĂ

Astăzi, lumea e axată pe rețelele sociale, în general, pe net, dar informațiile pe care ni le pune la dispoziție această „pânză” globală trebuie verificate și acceptate doar dacă provin din surse credibile. Mai ales voi, elevii, puteți cădea în capcana minciunilor dacă nu sunteți ghidați de profesori sau părinți. Să știți că nu e nimic nou sub soare. În istorie a rămas un eveniment cunoscut ca „The Great Moon Hoax” (Marea Farsă Lunară), care

se referă la șase articole publicate în ziarul *New York Sun* începând cu 25 august 1835, cu privire la presupusa descoperire a vieții și chiar a civilizației pe Lună. Faptul a fost în mod fals atribuit lui Sir John Herschel (1792-1871), cel mai cunoscut astronom al timpului său, care, într-adevăr, a avut merite deosebite: a dovedit existența în spațiu a stelelor duble, a roiurilor stelare, a nebuloaselor, a observat că *Norii lui Magellan* sunt alcătuiți din stele etc. În

articolele inventate se descriau lucruri neverosimile, chipurile, văzute de savant prin telescop: oceane, râuri, copaci, animale (capre, bizoni, castori bipezi și chiar inorogi – creaturi mitologice), iar deasupra tuturor zburau ființe asemănătoare cu oamenii, având aripi de liliac.

Autorii intenționau să rădă puțin de publicul naiv, dar lucrurile au luat-o razna. Cititorii au crezut că cele scrise erau adevărate și au fost cuprinși de entuziasm. Ca să încheie farsa, ziariștii au declarat că telescopul lui Herschel s-a stricat.

Sursa: wikipedia

SCRIITORII GLUMESC

După premiera piesei „Pygmalion”, publicul încântat a cerut să urce în scenă autorul. Bernard Shaw mulțumea pentru aplauze când, dintr-o dată, s-a auzit o voce stridentă:

- Piesa e slabă! Nu are sens!
- Sunt de acord cu dumneata, a spus Shaw, dar, din păcate, suntem în minoritate!

* * *

Tom Purdy, bătrânul majordom al celebrului Walter Scott, i-a zis o dată acestuia:

- Romanele dvs., Sir Walter, sunt de neprețuit. Mă ajută foarte bine.
- Mă bucur să aud asta, Tom, i-a răspuns Scott.
- După o zi de muncă grea, doar aceste cărți mă ajută să adorm imediat.

Problemă de logică

Am primit mai multe scrisori cu răspunsuri la problema precedentă. Nicoleta GRECU de la Liceul „Vasile Vasilache” din Chișinău și Maxim BOTNARU (Copăceni, Sângerei) au găsit soluția. Dacă ați fi fost atenți, ați fi observat că numărul baloanelor a variat, iar pinguinul nu a mai avut papion la ultimul exercițiu. Nu vă descurajați! Succes!

$$3 \text{ (green caterpillars)} + 3 \text{ (green caterpillars)} + 3 \text{ (green caterpillars)} = 21$$

$$2 \text{ (clocks)} + 2 \text{ (clocks)} + 3 \text{ (green caterpillars)} = 19$$

$$1 \text{ (pink flower)} + 2 \text{ (clocks)} + 3 \text{ (green caterpillars)} = 15$$

$$1 \text{ (green caterpillar)} + 1 \text{ (pink flower)} \times 1 \text{ (clock)} = ?$$

Versuri noi de Boris MARIAN

De ce plânge ROBOTUL

Cică, la Academie
Este-un robot, om-mașină,
El vorbește, merge, scrie,
Izvorând din ochi lumină.

Face robotul de toate:
Ba-ncălzește eprubete
Și din foc apoi le scoate,
Ba dă apă, cui i-i sete.

Când e vorba de chimie
Și apare vre-ntrebare,
Iar savantul nu prea știe,
El răspunsul gata-l are!

Îl întreb însă o dată
Ceva simplu, și anume:
– Tu ai mamă, ai tu tată,
Ori ești singurel pe lume?

La această întrebare,
Încurcat și trist cu totul,
Prima dată, mi se pare,
Izbutni în plâns robotul.

Problema lui Anton

De Anton ce să vă spun?
E băiat deștept și bun,
Doar că nu prea are parte
De copertele de carte –
I se rup la orice pas,
Ce păcat și ce necaz!
„Ar fi bine, zice el,
Să le facă din oțel”.
Dar să-mi spuneți, măi băieți,
Cum să porți acele cărți?

Ilustrații de
Igor HMELNIŢKI

Meșterul

Găsesc pe oriunde
Un cui, un inel,
O sârmă, o daltă,
Un vechi șurubel.
Mămica mă ceartă,
Se supără foc:
- De fiarele tale
În casă n-am loc!
Dar iată mânerul
La ușa s-a smuls,
Mămica – la meșter,
Da meșteru-i dus.
Cu piesele mele
Și-un arc de-mprumut
La loc pun mânerul:
- Poftim, s-a făcut!
O cheie vecinului
I-am îndreptat,
Ciubucul bunelului
Am reparat,

Ursul alb și cel roșcat

Ursul alb, pe-un sloi
de gheață,
S-a-ntristat de dimineață
Și urlă prelung la cer:
„Niciun brad nu-i,
Numai ge-e-e-r!”
Când colo – o telegramă:
„Te poftim la noi la brad!” –
Un prieten bun îl cheamă
În Carpați, un urs roșcat.
De, prietenia-i sfântă:
Martinel cel alb se-avântă,
Când pe schiuri, când pe jos,
Până-n codrul rămuos.
Ursulețul cel roșcat
Îl conduse drept la brad.
Dar ce brad! Zău,
n-ai să crezi, –
Stau pe crengi pisoi și iezi,
lepurași, cocoși, mistreți...
Scuturați-i, bre, odată,
Căci ei sunt de ciocolată!

Când voi crește mare

Mă întrebă lumea toată,
Ce-am să fiu în viitor...
Cred că nu șofer ca tata,
Nici ca mama, - croitor.
Căpitan de cursă lungă
Cunoscut în orice port,
Fi-voi, cum a fost bunelul,
Nava mea ca să ajungă
Pe la Polul Sud și Nord,
Unde n-a ajuns bunelul...
Mi-a zâmbi de pe portret:
„Bravo ție, Nelu!”

O bancă din bârne
Le-am dres la bătrâni,
Cuibar pentru grauri,
O cușcă la câini...
De ziua mea lumea
Din curte-a serbat.
Mămica mi-a dat
Un cadou minunat:
O ladă cu piese,
Să fiu gospodar,
Vecinii-au adus
Alte scule în dar.
Lemnar sunt acumă,
Strungar, lăcătuș,
Repar biciclete,
Și geamuri și uși!
Și cine-i în pană
Cu-aceste nevoi –
Poftim! Deci să bată
În ușa la noi!

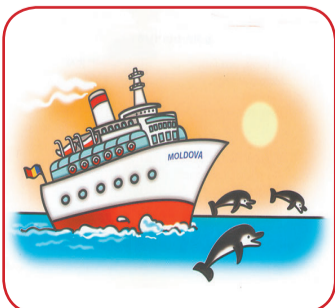
Motan năzdrăvan

Cu nepoata mea micuță
Fost-am la menajerie...
Nici de urși, nici de maimuțe
Nu s-a prea mirat Maria.
Tigrul i-a trezit mirarea –
Și strigă atunci fetița:
„Vezi, bunele, cât de mare
A crescut această mătă!”

Soare cu dinți

Din strămoși, din bune
și părinți
Vine vorba:
Soare cu dinți.
Dar ce-nseamnă
această zicală,
Am aflat mai deunezi
la școală.
Zi de iarnă cu soare pe cer,
Dar e crivăț afară și ger,
Stai cu mâinile bocnă,
de frig,
Nu mai scoți din ghiozdan
un covrig.
Despre astfel de soare,
să știți,
Se și spune că-i
soare cu dinți.

Povestiri de seama voastră

Marcel GHERMAN

ZBORUL PUIULUI de RÂNDUNICĂ

Capitolul 2

PORTRETUL UNEI RÂNDUNICI

- Așadar, spuse mama, ai văzut cât de frumoase sunt aceste făpturi? Întruchiparea grației și hărniciei! Câtă vigoare și câtă forță de rezistență le-a dat natura în trupurile lor atât de mici! De dimineață și până seara, din momentul în care se trezesc și până când adorm, nu stau nicio clipă locului, ci muncesc fără întrerupere ca să-și construiască cuibul sau să-și hrănească puii. Ai văzut cât de unite sunt, cum frații și surorile se ajută între ei?

- Bineînțeles, rândunelele sunt niște păsări mult mai nobile, mai inteligente, mai blânde și mai politicoase, dacă e să le comparăm, de exemplu, cu vrăbiuțele, chiar dacă sunt mai mici decât ele.

- Dacă ar fi să facem portretul unei rândunici, aceasta are mărimea de 19 centimetri. Are aripi și coadă lungi. Spatele ei e de culoare neagră, burtica îi este alb-cărămizie, bărbia - cărămizie, ciocul - negricios, lățit la bază, iar picioarele-i sunt scurte, slabe, negricioase. Este foarte nostimă, nu-i așa?

Ionel râse.

- Am să-ți mai spun ceva, băiatul meu. Rândunelele au un fel deosebit de a se purta cu noi, oamenii. Nu ne putem imagina cum ne văd, dar, posibil, ele înțeleg anumite lucruri. Nu întâmplător, rândunelele aleg să-și facă cuibul doar la casele oamenilor liniștiți și cumsecade. În popor rândunicile mai sunt numite „găinile lui Dumnezeu”. Și se crede că un cuib de rândunele la streșina casei este un semn bun și o binecuvântare.

Dar ai auzit ce voci minunate au aceste păsărele? Cât de plăcut la auz este cântecul lor? Un poet a comparat frumusețea limbii noastre cu cea a trilului de pasăre.

- Mamă, dar oare rândunelele au graiul lor?

Desen de Cristina COVRIG

- Unii oameni de știință sunt de părere că animalele și păsările ar avea într-adevăr propriile limbi. Deocamdată nimeni nu e în stare să înțeleagă graiul păsăresc. Dar un savant pe nume Karl Frisch a reușit să descifreze limbajul albinelor. Pentru această descoperire el a primit cea mai mare onoare acordată unui om de știință, Premiul Nobel. De exemplu, după felul cum se rotește în aer, o albinuță poate să arate alteia unde se află o floare cu mult nectar.

- Chiar așa? se miră Ionel.

- Poate că și rândunelele își comunică una alteia tot felul de lucruri prin trilurile lor. Și cine știe, poate că în viitor, cu ajutorul unor supercomputere, va fi dezlegat și misterul limbajului acestor păsărele atât de dragi nouă.

- Mi-ar plăcea și mie să pot să vorbesc cu una dintre ele.

- Ați deveni niște prieteni de nedespărțiți!

(Va urma)

OLIMPICIILOR NOȘTRI

DACĂ VREI SĂ AI
SUCCES, MUNCEȘTE!

Nicoleta RĂCHITEANU și Shannon IONIȚĂ sunt mândria Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din Hâncești. An de an, ele demonstrează cunoștințe temeinice la olimpiadele școlare raionale, dar și republicane, clasându-se printre premiați. Au cules lauri și anul acesta: Nicoleta RĂCHITEANU, elevă în clasa a IX-a, a ocupat Locul III la olimpiada republicană la biologie și o Mențiune la olimpiada republicană la limba engleză, iar Shannon IONIȚĂ, care este elevă în clasa a XII-a, s-a învrednicit de Locul III la olimpiada republicană la biologie.

Cu emoții proaspete, premiantele au stat de vorbă cu tânăra noastră corespondentă Teoctista COLȚA, care a fost curioasă să afle cât mai multe detalii despre calea lor spre succes.

- Cum descoperi că ai îndrăgit o materie sau alta?

Shannon: - Pasiunea pentru biologie mi-a apărut brusc, chiar am fost surprinsă. După ce am participat la olimpiada republicană la științe (chimie, fizică, biologie), am realizat că biologia este domeniul căruia aș vrea să-i dedic toate eforturile mele.

Shannon IONIȚĂ

Nicoleta: - Am îndrăgit biologia și limba engleză în timpul orelor. Această atitudine mi-a fost cultivată de profesorele Lilia Rotaru și Daria Prozorovschi, prin dedicația dumnealor și dorința de a ne oferi cât mai multe cunoștințe.

- Ce sentimente te încercă atunci când îți atingi scopul propus?

Shannon: - Cred că, dacă îți asumi responsabilitatea de a nu înșela așteptările celor care au încredere în tine, simți o satisfacție care te învâluie ca o ceață. Este și o bucurie enormă că munca ta a fost recunoscută și că faci parte dintr-un cerc restrâns de oameni cu interese comune, pe care lumea îi apreciază.

Nicoleta: - Este o onoare și, desigur, o responsabilitate, pentru că trebuie să demonstrezi că meriți titlul de „olimpic” după multă muncă.

- Aveți niște reguli de succes pentru a obține un loc de frunte?

Shannon: - O metodă care nu dă greș niciodată este alternarea studiului cu odihna, pentru că suprasolicitarea face mai mult rău decât bine. De asemenea, un somn bun și un dejun sănătos înainte de olimpiadă îți vor da puterea necesară să te concentrezi.

Nicoleta: - Într-adevăr, este important un echilibru între timpul pe care îl dedici învățării și cel destinat altor activități.

- Perioada de pregătire este încordată și stresantă?

Shannon: - Perioadele de pregătire sunt partea mea preferată, deoarece mă inspiră acumularea de cunoștințe, nu doar rezultatul. Am ieșit dezamăgită de la ultimul concurs, crezând că am suferit un eșec, însă eram și fericită că am făcut tot ce mi-a stat în puteri. În momentul în care m-a sunat profesoara și mi-a spus clasamentul, am început să plâng de bucurie, - atât de mult însemna acest loc pentru mine.

Nicoleta: - Cele mai stresante zile au fost de dinaintea probelor. Dar sunt mândră că, după multă muncă, nu m-am dezamăgit.

Nicoleta RĂCHITEANU

- Ce preferați să faceți în timpul liber?

Shannon: - În afara orelor îmi place să citesc; atunci când vreau să mă relaxez, gătesc; atunci când am nevoie să-mi canalizez emoțiile, mă ocup de proiecte DIY (do it yourself) și-mi vin idei noi. Fiecare hobby din cele menționate mă ajută să-mi regăsesc pacea interioară.

Nicoleta: - Acum câțiva ani practicăm gimnastica, însă nu eram mulțumită. Îmi place mai mult să rezolv o problemă grea la matematică sau la chimie. Faptul că o pot rezolva prin cunoștințele pe care le-am dobândit îmi dă o stare de bine.

- Ce le sugerați elevilor care nu se pot decide să participe la concursuri?

Shannon: - Dacă nu obții rezultatul dorit, nu-ți pierde curajul, pentru că olimpiadele îți testează doar o mică parte din cunoștințele pe care le deții, nu pe toate.

Nicoleta: - Urmează-ți adevăratele pasiuni și dezvoltă-ți-le. Reușita este produsul muncii și al activității care îți place. Dacă vrei să ai succes, trebuie să muncești. Plăcerea vine ca un bonus!

Consemnare:
Teoctista COLȚA

„Matematica este limbajul în care
Dumnezeu a scris universul”

Participanții la conferință

Acest citat de Galileo Galilei este un motto pentru elevii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești. Ei manifestă competențe solide în domeniul matematicii, fiind ghidați de doamnele profesoare de matematică **Rovena Dvorschi, Ana Pasat și Ludmila Pascal**. Recent, în cadrul liceului a avut loc un eveniment deosebit, cu genericul „Explorăm și descoperim lumea fascinantă a matematicii”. Astfel, Ziua internațională a numărului Pi și Ziua internațională a Matematicii au fost consemnate prin organizarea unei conferințe științifico-practice, la care au fost invitați și semenii lor de la alte instituții.

Moderatoarele, doamnele Rovena Dvorschi, Ana Pasat și Ludmila Pascal au fost asistate cu toată inspirația de elevii **Mădălina JOSAN, Vlad GHEORGHÎȚA, Daria**

TUMURUC, Alexandru VRANCEAN și Mihai VRABIE, au demonstrat publicului metode avansate de predare a disciplinei, astfel reușind să le transmită tuturor o părțică din dragostea lor față de lumea cifrelor.

Alături de gazde, printre participanți s-au aflat elevii de la Liceul Teoretic „Ion Creangă” și „A. Pușkin” din Fălești, **Tatiana CHITIC, Daniel BANTEA, Tatiana SCRIPCARI, Nichita FRUMOSU și Evghenii LISAK**, împreună cu doamnele profesoare **Elena Lațman și Gabriela Diaciuc**.

În regim online, au participat la conferință și profesoara de matematică și informatică **Maia Pormbrica**, împreună cu elevii **Petru PENI și Ionela ANGHEL** de la Liceul Teoretic „Mășterul Manole” din s. Sălcuța, r-nul Căușeni, care au prezentat proiectul inovativ eTwinning, intitulat ERATOSTHENES.

De asemenea, în regim online, au asistat la conferință doamna **Inga Bânzari**, specialist principal DGEC Fălești și cadrele didactice care predau disciplina matematică în școlile din raion.

Conferința științifico-practică a liceenilor, ediția I-i, a fost o provocare pentru toți, dar munca depusă și rezultatul obținut i-au inspirat pe organizatori. Atât elevii, cât și profesorii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești își doresc ca acest eveniment să devină o tradiție în liceu.

Cor. “F. D.”

Cei mai pasionați de lumea fascinantă a matematicii

File din viața oamenilor iluștri

Thomas Alva Edison a fost un important inventator și om de afaceri american de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Fiind cel mai prolific inventator al timpu-

rilor, Edison și-a pus în practică invențiile, acumulând 1903 de brevete.

POARTA LUI EDISON

Edison avea un dezvoltat simț al umorului.

În repetate rânduri, vizitatorii săi - și nu erau puțini - s-au mirat de faptul că poarta grădinii sale era foarte greu de urnit. În cele din urmă, un prieten îi spuse: „Tu, care ai inventat atâtea lucruri, nu poți

face o poartă care să funcționeze ușor?”. Edison zâmbi:

— Cum să nu, am și făcut-o. Asta e poarta!

— Nu mai spune! Îți bați joc de mine?!

— Nicidecum. Am legat poarta de o cisternă. Vizitatorii mei, deschizând și închizând poarta, pompează în mod automat 20 de litri de apă în această cisternă.

(Sursa: Carte de citire și gândire)

SĂ SCRIM ȘI SĂ VORBIM CORECT!
 Rubrică susținută de Gabriela MORARU Nr. 5 (15)

A apărea

„...numele meu nu va apare niciodată!” (dintr-o declarație a unui cunoscut politician la TVR).

Nesfârșită este suferința verbelor de conjugarea a II-a!

Numărul lor este relativ mic, dar asta nu e o scuză. Ele se termină la infinitiv în diftongul -ea, nu în vocala -e. Iată listă verbelor de conjugarea a II-a: **a apărea, a cădea, a se complăcea, a decădea, a dispărea, a displăcea, a părea, a plăcea, a scădea, a tăcea, a vedea, a zăcea.**

Cunoașterea verbelor de conjugarea a II-a FACE BINE LA LIMBĂ!

Design, designer

„Și-a păstrat în portofoliu 3000 de desig-nuri (dizainuri).” (Cosmin Stan, PRO TV).

În limba română există două cuvinte împrumutate din limba engleză, **design** și **designer**, și nimic altceva.

Barbarismele NU FAC BINE LA LIMBĂ!

Para-

„- Ce cuvinte se formează cu prefixul „para-?”

„- Paradox, parapet, paragină, parașutism, parastas” („Ce spun românii?”, PRO TV).

Unele răspunsuri au fost validate pe pa-nou.

Pare un lucru minor, dar acest mic frag-ment este plin de greșeli.

Mai întâi, „para-” nu este un prefix, ci un prefixoid, adică un element de compunere. Cu ajutorul lui se formează cuvinte compu-se. Cu prefix se formează cuvinte derivate.

Apoi, există două prefixoide „para-”, unul cu sensul de „foarte”, „tare”, „puternic” (ex. *paraleu*) și altul cu sensul „apără”, „contra” (ex. *parafacără*).

Fiind cuvinte compuse, trebuie să distin-gem cuvintele componente!

În exemplele date nu există decât cuvinte care încep cu „para”.

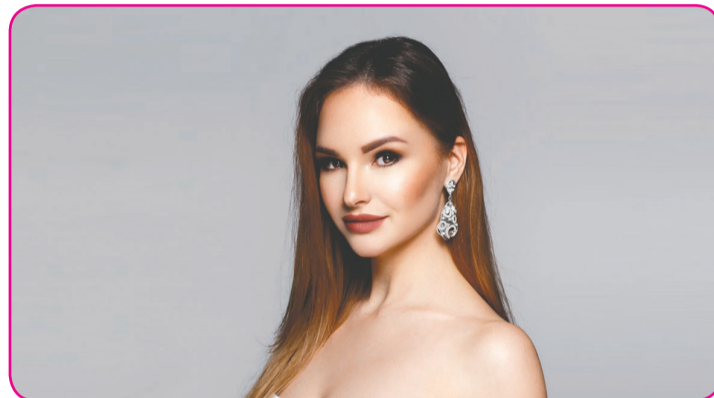
Cunoașterea lor FACE BINE LA LIMBĂ! Și la emisiunile de televiziune!

Interpreți preferați

Artista cu voce angelică

Ana Cernikova, o artistă cu voce angelică, s-a născut la 24 iunie 1991, în Chișinău. De mică a început să cânte piese ale celebrelor Whitney Houston, Celine Dion, câștigând numeroase concursuri internaționale. La șapte anișori, a început să studieze pianul, la nouă ani - să ia ore de canto. Apoi profesora ei a îndrumat-o pe calea muzicii academice.

Interpreta a absolvit Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”, la specialitatea „Muzicologie”. A studiat la L.T. „Spiru Haret” din Chișinău, la Școala de Muzică „V. Poleacov”, și-a luat licența în clasa prof. Vladimir Dragoș și Mihai Munteanu.

A reprezentat țara la „Eurovision”, iar la concursul „Români au talent” a participat alături de fiica sa, Amelia, ajungând în finală, cucerind publicul cu vocile lor superbe. Artista preferă mai mult genul de muzică *cross over* (o îmbinare a muzicii clasice cu diverse stiluri moderne, cum ar fi: pop, rock, jazz etc.)

Printre cele mai renumite melodii ale interpretei sunt: „Orice femeie e frumoasă”, „Dragoste divină”, piesa „Mama”, prezentată împreună cu fiica Amelia. Mama și fiica au cântat mai multe melodii ale interpreților străini. A colaborat cu Gheorghe Mustea la piesa „Ce avem mai sfânt”, cu Dumitru Mitu a lansat piesa „Oglinda Clipelor” și multe alte piese ce alină sufletele fanilor săi și nu numai.

Pentru Ana muzica clasică e divină și de aceea nu are preferințe, important e că se poate regăsi în melodia pe care o interpretează. La aniversarea a 80-a a maestrului Eugen Doga, artista a evoluat cu un șir de piese care îi scotea în evidență vocea superbă. De asemenea, la acel concert a prezentat câteva creații frumoase ale maestrului Vlad Burlea, printre care piesa „In Memoriam”, o lucrare foarte pătrunzătoare, dedicată artiștilor care nu mai sunt.

Renata CUPCEA

Sugestii de lectură

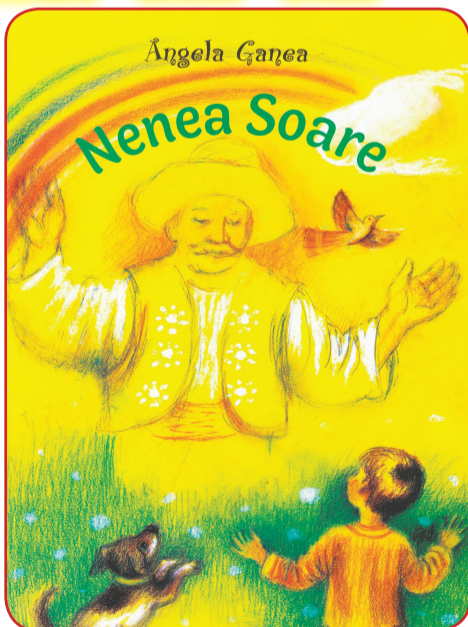
Lecțiile de viață ale devenirii Omului din om

Sufletul nostru e nemuritor
 Angela Ganea

Neobișnuită prin adresa familială, ca de la o persoană mai mare, către astrul ceresc - „Nenea Soare” - cărțuța cu titlu omonim, după cum remarcă însăși autoarea ei, „este o istorie interesantă despre băiețelul Ștefănuț, personajul principal al povestioarelor, și prietenul său Tărcuș”. Lectura acestor narațiuni cu tentă didactico-educativă, de-o manieră monologal-dialogală, relevă, nici vorbă, talentul real de pedagog și de psiholog al scriitoarei, Angela Ganea, într-un mod sau altul.

Istoriorele, țesute cu multă răbdare și cu o acuratețe lingvistică exemplară, așadar stilistică, subliniat psihologică, în unele cazuri, spre bucuria tuturor, depășesc limitele didacticismului. Limbajul devine treptat unul firesc, degajat-descătușat. Contopirea de la șine a naratoarei cu lumea interioară a copilului (pornit în odiseea cunoașterii de sine și a celor din jur) imprimă prozelor o autenticitate și-o sinceritate noncontrafăcută.

Ștefănuț, prin voia destinului, se manifestă cu toată fermitatea lui sufletească și caracterologică, într-adevăr, ca un personaj infantil activ și înțelegător, meditativ și comunicativ. Nota de mister de care face uz autoarea (prin faptul că „Nenea Soare i-a dăruit lui Ștefănuț o rază de soare care să-l însoțească pretutindeni, punându-l la diferite încercări, pentru a vedea cum se va descurca copilul”) contribuie direct și indirect la împlinirea oricărui vis (ca cel de însănătoșire

a lui Tărcuș bunăoară) și să învețe câteva lucruri (între care că „niciun câine nu mănâncă frunze”, iar „a tăia frunze la câini” este o expresie idiomatică, ea vizându-i, de regulă, pe cei lenoși, „care nu fac nimic folositor”, adică „un fel de terchea-berchea”. În colibă băiețelul le va povesti „razei de soare și lui Tărcuș” „cărțile minunate, pe care le știa din scoarță-n scoarță, deoarece și sora Mărioara, și mama, și tata aveau grijă să i le citească, desigur, când aveau timp liber”. Adormind în brațele tatălui, care, întors de la serviciu, „a dorit să-i vadă minunăția de Dar din partea lui Nenea Soare”, Ștefănuț continuă „să zâmbească și să țină strâns-strâns raza de soare care

se transformase într-o crenguță, așa cum i-a și prorocit Nenea Soare”.

Narațiunea „Sclicici-Vrăjitorul” este un alt prilej de a dialoga cu Nenea Soare pentru Ștefănuț. Întrucât raza îi povestește totul despre băiețel, acesta decide „să-i trimită pentru o perioadă mai îndelungată un elev de-al său, pentru ca el să învețe cele lumeste, iar Ștefănuț - cele cerești”. Astfel urma „să noteze temele următoare: cititul, secretele, minciunile”. Dar, chemat la dejun de soră-sa, fu sfătuit de Sclicici-Vrăjitorul: „Gura plină te va ajuta să îți secretul”. Băiețelul învătă în felul acesta să nu divulge secretul.

Povestioara „Tărcuș și ABC-ul prieteniei” ne surprinde prin faptul că animalele se pot îmbolnăvi dacă suntem indiferenți față de ele. Este cazul lui Tărcuș, dar care este tratat, cu ajutorul lui Sclicici, cu „cuvinte fermecate” și cu scuzele de rigoare că Ștefănuț nu s-a comportat cu dragoste față de Tărcuș.

Impresionante și celelalte povestioare cu același protagonist. „Lecția lui Sclicici despre creație, prietenie și „murire” e captivantă prin aceea că Ștefănuț află ce este un prieten, ce este un secret, cine te poate salva în caz de înec, cum să procedezi, să nu uiti „să-i dai comandă lui Tărcuș să-l salveze pe cel care are nevoie de ajutor, pe Ionel, care poate muri...”.

Istoriorele-parabolă „Familia lui Sclicici” îi reține atenția micului cititor prin aceea că Sclicici „e o lumină a viselor sale care se nasc în sufletul său...”. Revelatoare și gândurile din povestioara „La sfat cu Soarele despre lumina viselor”. Și anume: „Acei care nu poar-

tă această lumină în sufletul lor sunt lipsiți de fericire, trăiesc în întuneric”.

Plină de învățăminte este, de asemenea, povestioara „Ploaia ciobănească”, în care dincolo de legenda istorică propriu-zisă, de până la Ștefan cel Mare, care îi oprea din drum pe dușmanii ce ne invadeau Țara, mai află Ștefănuț, de la Sclicici desigur, că, în loc de „cuvintele-pietre”, care te țin pe loc, sunt grele, te trag înapoi, nu-ți permit să crești”, să ai „încredere” în tine, să duci la capăt cele începute, ca să ai succes...”, trebuie să utilizeze „cuvintele-aripi” (vreau, pot, voi reuși, acționez, învăț, știu, aplic, caut soluții, nu cedez...).

Ultima povestioară, „Secretul lui Nenea Soare”, încorporează căutările lui Ștefănuț, nedumerit de dispariția lui Sclicici. La întrebarea băiețelului: „unde e Sclicici?”, Nenea Soare, după ce îi zice lui Ștefănuț „Salutare, Om mare!”, îl pune „să repete cu glas tare ce i-a spus Sclicici”: „Eu sunt lumina viselor tale din care m-am născut în sufletul tău și am revenit la tine pentru totdeauna!” Nenea Soare concluzionează apoi calm: „...Voi sunteți deja un tot întreg. Acesta a și fost secretul meu... Bucură-te! Eu te voi ajuta să depășești greutățile, dar cu o singură condiție, că nu vei lenevi, ci vei visa, vei dori și vei realiza totul cu multă plăcere, răbdare și consecvență”. Cele nouă povestioare, prin unitatea lor ideatică și stilistică, dezvăluie însăși „lumina viselor” sau „secretul lui Nenea Soare” privind cunoașterea de sine a copilului în drum spre el, privită ca niște lecții de viață pentru devenirea omului din om.

Tudor PALLADI

Pagina apare cu sprijinul Uniunii Artiștilor Plastici din R. Moldova

Descoperirea lumii prin desen

Copiii cu dna Nadejda CÂȘLARU

Grădinița din satul Ghe-lăuza e frecventată de un număr redus de copii, dar acest fapt le oferă posibilitatea cadrelor didactice să-și desfășoare activitatea instructiv-educativă cu mai multă eficiență, astfel concentrându-se pe valorificarea potențialului artistic, talentul nativ al fiecărui copil în parte.

Festivitățile organizate în instituția noastră sunt așteptate de copii, care participă la acestea cu mult suflet, cu dăruirea și candoarea ce-i caracterizează. Junele vlăstare recită poezioarele îndrăgite, joacă roluri în scenete

potrivit vârstei. Zâmbetele și râsetele de copii fericiți le aduc emoții memorabile atât lor și părinților, cât și educatorilor, întregului personal al grădiniței.

În ceea ce privește arta plastică, cadrele didactice îi învață pe micii lor „elevi” să deseneze (în acuarelă și creion), să lipească, să decupeze și să folosească tot felul de tehnici care le dezvoltă creativitatea în domeniu. Copiii analizează ilustrațiile din cărțile colorate și albume sau vizionează emisiuni televizate despre pictură. Acestea toate îi ajută să observe mai bine

lumea din jur, să fie atenți la forma, mărimea și culoarea obiectelor; le cultivă memoria vizuală, dar și capacitatea de a gândi. Bucuria de a descoperi frumosul le îmbogățește puțin câte puțin spiritul în ascensiune.

Arta plastică le aduce în prim-plan gândirea analitică-sintetică. În cadrul orelor respective, pe măsura acumulării cunoștințelor, copilul modelează forme, creează un univers aparte cu ajutorul liniilor sau al culorilor pe care le așterne cu periuța pe hârtie sau pe pânză.

De regulă, învățăceii noștri nu desenează imagini specifice, ci doar reflectă și ordonează cunoștințele lor sumare despre lume, după înțelegerea fiecăruia. E necesar ca un copil de grădiniță să deseneze, precum e necesar să și vorbească.

E nevoie de o abordare individuală în sistemul de educație preșcolară în ceea ce ține de comunicare, cursuri și jocuri. Să nu uităm că un copil este o personalitate unică. Trezindu-i, pe parcurs, interesul pentru desen, dându-i instrucțiunile necesare, evaluându-i obiectiv efortul, îi susții mereu dorința de a se dezvolta. Sarcina educatorului este să-i ajute mai întâi pe copilașii cărora le este greu să înceapă această muncă. Pe unii îi poate trata cu niște cuvinte de încurajare, pe alții chiar îi poate ajuta să deseneze, dacă e nevoie.

Nadejda CÂȘLARU,
director interimar
la Grădiniță

satul Ghe-lăuza,
r-nul Strășeni

Desen de Victoria SCORICI

Desen de Arina GHERCIU

Desen de Iurie GIBOTARU

Colaj de Nicolo SCORICI

Colaj de Eduard CAVCALIUC

Lucrare colectivă, grupa „BUBURUZA”

Desen de Liviu GRIZA

Coordonator de pagină: Lidia UNGUREANU